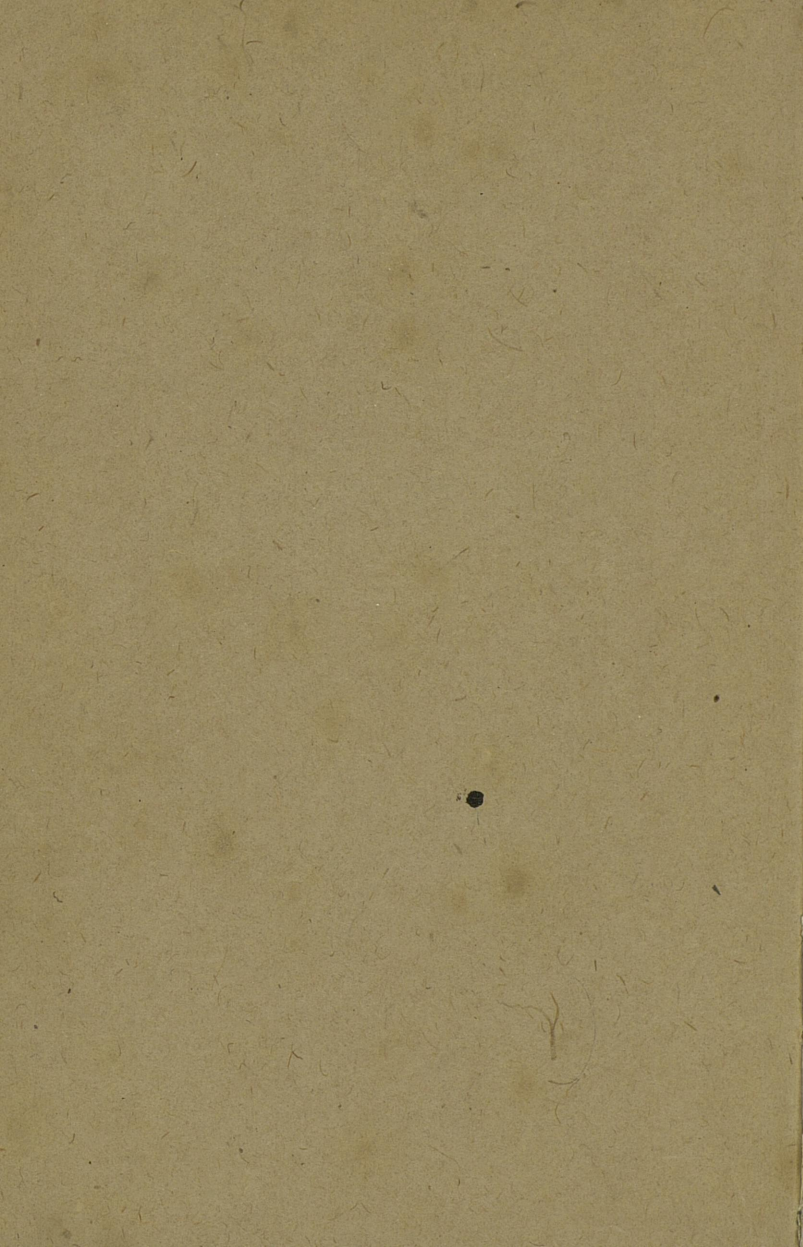

Regler for udlaan!

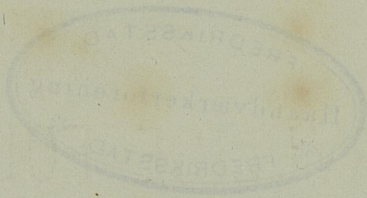
1. Bøger udlaanes kun til Foreningens Medlemmer og maa af Laantageren ikke udlaanes.
2. Udlaan foregaar 1 Gang i Ugen.
3. Laantageren har ved enhver modtaget Bog at afgive Qvittering for Modtagelsen.
4. Bøger udleveres til Bud kun naar skriftlig Anmodning medfølger fra Laantageren.
5. Kun 2 Bøger eller 1 større Værk udlaanes ad gangen.
6. Ingen Bog maa beholdes mere end 1 md. Skulde nogen ønske dem længer maa Bøgerne medbringes til Fornyelse. Bøger som uden Fornyelse har været udlaant i 2 mdr. vil efter Varsel fra Bestyrelsen blive anskaffet for Laantagerens Regning.
7. Bibliothekaren har for hvert Bud der sendes Laantageren at afkræve 10 øre i Budpenge.

HOS TARVELIGE FOLK

HOS

POST 1 2011

180

NANNA THRANE

HOS TARVELIGE FOLK

NB Rana
Depotbiblioteket

UTGATT FRA

Fredriksstad Folkebibliotek

KRISTIANIA

FORLAGT AF CAMMERMEYERS BOGHANDEL

1892

T 412 h

see

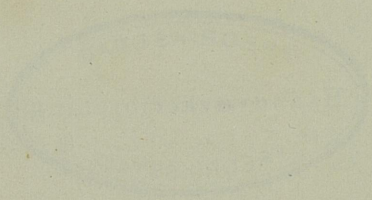
DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

Fredriksstad Folkebibliotek

Hos tarvelige Folk.

20779

Hos tævliche Folk

betænkning af den danske

20710

Adenpaa Døren stod «Enkefru Holm» paa en liden, hvid Plade. Hun syntes selv, at det saa noksaa flot ud, og det var, ligesom det bragte en til at tænke paa Enkepension, en af de Livets Goder, som hun ikke havde opnaaet. Indenfor var det tarveligt nok, men Fru Holms Logerende saa ene og alene paa en billig Leie.

De var mest unge Mænd, som forsøgte at «kare sig frem» til noget bedre. Det lykkedes ialfald ikke, mens de boede hos Fru Holm, og hun troede ikke, at det var gaaget bedre siden heller. Det er saa vanskeligt at faa noget til at blive bedre, men jo daarligere det er, desto lettere kan det blive endnu værre — det var hendes Livserfaring.

I anden Etage boede Frøken Svanfelt, Fru

Holms Rivalinde og uopnaaelige Ideal. Hun fik dobbelt saa meget i Leie af sine Logerende som Fru Holm og var idetheletaget altid heldig, mens Fru Holm forud vidste, at hun altid vilde være saa uheldig, som det netop i hvert Tilfælde var muligt.

En, som var mindre erfaren end Fru Holm, vilde tænke, at Frøken Svanfelt var nu engang Lykkens udkaarne Yndling, men Fru Holm gennemskuede dette tilsyneladende Held. Hun saa, hvilken uhyre Anstrengelse og Agtpaagivenhed Frøken Svanfelt maatte udfolde for at holde sig «oppe.» Fru Holm sammenlignede hende i sine Tanker med et Tusindben, som klørede sig fast af al Magt, der hun var kommen, og som ikke turde slippe Taget paa noget noksaa lidet Punkt. Fru Holm saa med misundelig Beundring, hvorledes Frøken Svanfelt forstod at skaffe sig nyttige Forbindelser og at vedligeholde dem, og hvorledes hver Handling, hvert Ord og Smil var overveiet og beregnet. Hun kunde gennemskue Frøken Svanfelts smaa Kunster og Finesser, men hun kunde ikke efterligne dem, dertil maatte en overordentlig Begavelse.

Naar Fru Holm saa hende komme gaaende gennem den lille, forkrøblede Have foran Huset, blid og fyldig og smukt klædt, saa kunde hun ikke lade være at følge hende med Øinene.

Hendes Beundring grænsede til Overtro. Hun var overbevist om, at Frøken Svanfelt vidste, hvormeget hendes nye Silkefløielskaabe vilde hæve hende i Medborgeres Agtelse, og at hun næsten til Kroner og Øre kunde beregne, hvormeget denne Agtelse vilde indbringe hende.

Fru Holm kunde egentlig ikke forklare sig, hvorledes Frøken Svanfelt fik sine Slægtninge til at være saa elskværdige. Det var ikke andet end Indbydelser og Foræringer og Opmærksomheder af enhver Art, mens Fru Holms Slægtninge indskrænkede sig til at give gode Raad, naar de tilfældigvis traf hende eller nogen af hendes Børn.

Engang, da hendes Døtre fortalte om sit Møde med en Halvtante, sagde hun: «Jeg maa tænke paa Prinsessen, som Bedstemor fortalte om i gamle Dage. Da hendes kongelige Høihed hørte, at der var Hungersnød i Landet, og at Folket spiste Barkebrød, sagde hun: «Men hvorfor kan da ikke de dumme Mennesker spise Hvedebrød og Fløde?»

De andre lo, men Fru Holm skyndte sig ud i Kjøkkenet, det saa ud, som hun angrede, hvad hun havde sagt. Hun pleiede aldrig at tillade sig en Spydighed eller en Klage. Hun mente, at hun maatte bære sine Tilskikkelser i Ydmyghed og Taalmodighed uden at knurre, og hun

gik altid i en Frygt for, at det kunde «blive værre endnu.» Ligesom enkelte Mennesker ikke tør røre sig, naar de har Tandpine, saa blev hun mere og mere stille, jo værre det gik hende. Der undslap hende bare et lidet, behersket Suk, det var, som hun var ræd for, at det ogsaa kunde være «at knurre.»

Fru Holm var igrunden heldig med sine Logerende for Tiden, der kunde være saa mange Slags af dem; kunde hun nu bare faa leiet bort sit bedste Værelse ogsaa! Student Sivertsen vilde jo have været et aldeles udmærket Menneske, hvis han havde været en mere punktlig Betaler. I Sommer havde han for tredie Gang været oppe til Artium og faaet «et særdeles godt Non,» som han fornøiet berettede sine Husfæller.

Og saa var der Student Lunde, som var meget flittig ved et eller andet uoverkommeligt Studium. Han var ikke ung længer. Han havde sort, svært Haar og Skjæg og skarpe mørke Øine. Sine blanke, luvslidte Klæder bar han med den største Ugenerthed.

Da han leiede hos Fru Holm, forekom han hende saa mistænkelig som Betaler, at hun lagde paa Leien 4 Kroner, for at han skulde synes, det var for dyrt; men han gjorde ingen Indvendinger og gik ogsaa ind paa at betale Forskud, da Fru Holm forlangte det efter Sivertsens

Raad, som velvillig deltog i alle Husets Anliggender.

Men trods Lundes Punktlighed til at betale, — som Fru Holm fuldtud vurderede — kunde hun ikke like ham. Han stødte hende første Gang, han kom ind i Dagligstuen. Han saa paa de stærkt medtagne Portræter af Fru Holms Bedsteforældre, som hang over Sofaen.

«Det er mine Bedsteforældre, General og Generalinde Roosen,» sagde Fru Holm høitideligt.

«Deres Familie kan da have Grund til at tale om Nedgang og Forfald!» lo han, og hans Latter var haanlig og ubehagelig.

Det blev ikke sidste Gang, han saarede hendes Følelser.

Fru Holm var meget bekymret over, at hendes bedste Værelse stod ledigt, og led det længer mod Jul, saa var der ikke stort Haab om at faa leiet bort.

Da kom der en Dag en ung Herre og saa paa Værelset. Fru Holm saa øieblikkelig, at han ikke var af den Slags Folk, som pleiede at bo hos hende, og viste ham temmelig modfalden sit bedste Værelse.

Han mønstrede med et lidt kritisk Blik baade Værelset og denne magre, hostende Enkefrue med noget tufset Tüll til Hovedpynt, og saa sagde han noget nølende, at hendes Pension var

blevet anbefalet ham af hans Fætter, som havde boet der.

Fru Holm fik et Hosteanfald, skjønt hun ikke havde faaet sin «Vinterforkjølelse» endnu. Hun forstod, at det var en Feiltagelse, at han skulde til Frøken Svanfelt i 2den Etage.

For at undgaa det farlige Punkt bad hun Datteren, Fanny, komme ind med Almanaken, at hun kunde se, hvorlænge det var til Jul.

Til deres Forundring blev Sagen afgjort. Student Borch skulde flytte ind allerede næste Dag.

«Han bliver ikke længe her,» sagde Fanny.

Fru Holm sagde ikke noget til sine Børn om, hvorledes det var gaaet til, at han kom til dem.

«Saa De har faaet Student Borch,» sagde Frøken Svanfelt med et meget blidt Smil, da hun mødte Fru Holm i Trappen et Par Dage efter.

Fru Holm stammede en Slags Forklaring.

«Hun kommer sig,» mumlede Frøken Svanfelt for sig selv, idet hun majestætisk skred op af Trappen.

Den nye Logerende syntes, det var forunderlige Mennesker, han var kommen iblandt. Han havde opdaget sin Feiltagelse og var bestemt paa at flytte. Imidlertid kunde han gjerne være Maaneden ud, det var ikke værre.

Allesammen generede sig for denne Student Borch. Naar han kom ind, kastede de to Søstre et hurtigt Blik i det gamle Speil og ordnede i Hast lidt ved deres krusede Pandehaar. Deres to Brødre, «Gutterne,» sagde aldrig et Ord, naar han var tilstede. Sivertsen forsøgte forgjæves at lade, som han slet ikke blev imponeret af denne fremmede, mens han studerede hans moderne Dragt, beundrede hans Krave og Manchetter og prøvede at gjette, hvormeget hans Slipsnaal kostede. Ogsaa dette snauklippede Haar foruroligede Sivertsen, det saa ud som graabrun Plyds, mon ikke han ogsaa burde spendere at gaa til en Barber? Student Borchs sikre, rolige Blik gjorde bare de andre mere forlegne. Og hans Høflighed pinte dem, de var ikke vant til saadant, og de følte det næsten som Ironi i disse Omgivelser. Naar han tog imod et Fad med et saadant Buk, saa skammede de sig endnu mere over, at det var Hestebif stegt i Fedt eller Ludefisk.

Lidt efter lidt gik dog den trykkede Stemning ved Maaltiderne over, og der blev talt frit og ugeneret, men Borch syntes, det var underlige Samtaler. Alting rev de ned paa, alt saa de nedenifra og opad, og da blev alt bagvendt set fra det Standpunkt.

Den ældste Datter, Karoline, mishagede ham

mest, der var noget saa simpelt ved hende. Selv hendes Udseende syntes ham frastødende, skjønt hun egentlig havde fine Ansigtstræk, men Huden var gulbleg som hos hele Familien, og det tog sig ikke godt ud til hendes lyse Haar. Men det, som især skjæmte hende, var hendes stadige Smil, et underdanigt, forbindtligt Smil.

Da var den anden Søster Fanny ganske anderledes, og det var egentlig hendes Skyld, at ikke al denne Utilfredshed og Uvillie mod bedre stillede forekom Borch ligefrem afskyelig. Kunde nogen fortænke en saa vakker Pige i, at hun længtes mod lysere Forhold, især da det klædte hende, naar hun kom med Udfald mod al den Uretfærdighed, hun syntes, der var. Hun havde et glindsende, brunt Haar, Huden var vel lidt gulagtig, men den klædte hende ogsaa, Øinene var mørkeblaa med et lidt trodsigt Blik, som om hun havde Lyst til at gjøre Oprør mod alt dette, som plagede hende, men det gik let over til et varmt, sværmerisk Udtryk. Hun var mager, men slank, og alle hendes Bevægelser var yndige. Hjemme gik hun med en gammel, brun Kjole, som var flot oppyntet med Silkesløifer, men den var slidt, saa Foret vistes ved Albuerne og under Armene. Student Borch vidste vel, hvad hans Moder og Søstre vilde sige om en Dame, som

gik saaledes, men mærkværdigt nok, han syntes, det klædte Frøken Fanny det ogsaa.

En Maaned var gaaet, og Student Borch havde til alles Forundring ikke sagt op. Han foregav for sig selv, at han havde Lyst til at lære at kjende disse Mennesker, som var saa forskjellige fra alle, han hidtil havde kjendt, og som havde et eiendommeligt Syn paa Verden; det var igrunden næsten hans Pligt som vordende Embedsmand at kjende ikke bare sin egen Klasse.

Aftenen før Julaften morede Karoline og Fanny sig med at studere paa, hvormeget Gutterne, som var Volontører, kunde faa af sine Principaler imorgen. Tænk, om Kristian kunde faa 50 Kroner og Fredrik 25!

«Vi maa virkelig skrive op en Liste over de Ting, som nødvendigst maa kjøbes,» mente Fanny, og kom med Blyant og Papir, «og hvis det bliver noget tilovers, saa kjøber dere vel lidt Julepresenter, Kristian og Fredrik? bare lidt?»

«Der kan ikke være Tale om det, Fanny,» sagde Fru Holm, «husk paa alt, vi skylder.»

«Ja, saa sig, hvad det er, som allernødvendigst maa betales da,» sagde Fanny.

«Aa, det er vist over 20 Kroner hos Olsen, og saa —»

«Olsen! han har bare sendt Regning én Gang, ham behøver vi da sandelig ikke at betale

endnu. Vi kan da vel more os med at skrive Listen, det koster jo ikke noget.»

De fire Søskende lagde sine Hoveder iblød for at finde ud, hvorledes de 75 Kroner bedst skulde anvendes, og for at udregne den allerbilligste Pris paa enhver Ting, men da de skulde til at lægge sammen, var det steget op til over 100 Kroner.

«Hvad skal vi stryge ud, Mor?» spurgte Fanny betuttet. «Julekagen og Stegen til 1ste Juledag, det er straks en Besparelse, men jeg begriber ikke, hvad vi ellers kan stryge ud. Det bliver nok ikke Julepresenter iaar heller,» sluttede hun med et lidet, resigneret Suk.

Det bankede paa Døren, det var Student Sivertsen og tænk! Student Borch ogsaa. Fanny stak hurtigt sin Liste i Lommen. Det var første Gang, Borch var kommen ind undtagen netop til Maaltiderne.

Han havde aldrig hygget sig saa godt inde hos Familien som den Aften; han havde ikke seet dem saa oprømte før, Fanny var mere blid og mild, end hun pleiede, og kom ikke med noget-somhelst Udfald mod «de rige.»

Hos hende var Haabet elastisk som Vidske-læder: om det blev traadt ned et Øieblik, saa hævede det sig igjen straks.

Mens hun sad der saa drømmende og bare

svarede ganske kort, naar Student Borch henvendte sig til hende, men med et Smil i de mørkeblaa Øine, som erstattede ham hendes Ordknaphed, saa løb hendes Fantasi af med hende.

Hun vilde ikke sige noget om det til de andre, men hun var overbevist om, at Kristian vilde faa mere end 50 Kroner imorgen, kanske 100 eller 200, 300, ja hun vovede endogsaa ganske flygtigt at tænke paa 400! Det var jo for et helt Aar. Hun havde seet hans Chefs Frue igaar i en smuk Fløielsdragt, og hun havde saadant yndigt, mildt Smil. Hun forestillede sig, at Kjøbmanden vilde forære sin unge Frue en ny Fløielsdragt til imorgen, men saa spurgte Fruen ham: «Hvormeget har din Volontør faaet, den unge, blege Gut, som har saadant godt, ærligt Ansigt?» «Ikke mere end 50 Kroner,» siger han. «Saa lad heller ham faa disse Penge,» siger den unge Kone, og Kjøbmanden kysser hende og siger, at hun er en ædel Kvinde. Og Fanny gav sig til at studere paa, om Kristian kanske vilde købe en Kjole til hver af sine Søstre, hvis han fik saa mange Penge.

Mens Tobaksrøgen i Stuen blev tættere og tættere, for Lunde var ogsaa kommen ind, og han var den værste til at dampe løs, saa sad Fanny med et fornøiet Smil og tænkte paa, hvad Slags Tøi hun skulde vælge til Kjole, og om

det var muligt at gjætte, hvilken Farve Borch likte bedst.

Karoline og Fanny var ude i Byen Juleaftens Formiddag for at købe ind det «aller-nødvendigste» til Juleugen. En Mængde Menne-sker var ude, de traskede om i den brune, løse Sne i Gaderne og syntes at have det forfærdelig travlt. Gutter gik ustanselig afsted med Jule-træer.

«Den, som havde Raad til at købe noget pent!» sukkede Fanny og saa ind, hvergang Bu-tiksdørene blev aabnet; derinde var overfyldt af Mennesker.

Kristian maatte vel være kommen hjem nu, men de var ikke saa forhaabningsfulde som igaar, og jo mere de nærmede sig Hjemmet, desto mere slog de af paa sine Forventninger.

Den lille sodede Tjenestepige, som kom hver Morgen og gik igjen efter Middagen, lukkede op for dem. Hende kunde de jo ikke spørge, De skyndte sig ind i Dagligstuen.

Der gik Kristian op og ned paa Gulvet og plystrede kjækt. Det var vist ikke noget godt Tegn, det pleiede han altid at gjøre, naar han var rigtig mørk i Hu. De to Søstres Hjerter blev tunge.

«Hvor meget har du faaet, Kristian?» spurgte Fanny i en spagfærdig Tone.

Men Kristian hørte ikke, han plystrede videre som en rasende.

«Det er vel ikke stort, vel?» spurgte Fanny igjen efter en liden Pause.

«Denne,» sagde han og greb en Paraply og holdt henimod dem.

«Er det alt!» raabte de begge forfærdet.

«Ikke rigtig alt,» svarede han og lo haardt. «Men jeg maa have Mad paa Øieblikket, jeg skal gaa igjen. Aldrig kan Maden være færdig i rette Tid her i Huset,» brummede han.

Karoline og Fanny for ud i Kjøkkenet. Kristian var ikke at spøge med, naar han var ude af Humør.

Derude fik de fuld Besked. Kristian var sagt op. Kjøbmanden skulde have en ny, ulønnet Volontør, han brugte det altid saa, da havde de jo ikke noget at beklage sig over, og Kristian skulde faa en god Anbefaling.

Fru Holm var aldeles tilintetgjort. Dette kom saa overvældende paa dem. De havde haabet, at Kristian skulde begynde at faa Løn fra Nytaar, det vilde da være en Hjælp.

«Saa — Lundefisk og sød Suppe igjen,» brummede Kristian med et uvilligt Blik til Fadene, som blev baaret ind.

«Men kjære dig, Kristian, det er mere baade Syltetøi og Sukker i Suppen idag, end det var

sidst,» sagde Fanny afværgende, «det er mig, som har havt det i, ser du.»

Det var en trist Middag, skjønt de forsøgte at skjule, hvor nedslagne de var, for de Logerende. Fru Holm sad i stum Fortvivlelse og spiste sin Ludefisk og nennede ikke at tage Sauce til.

Mens de spiste, kom Fredrik hjem med en Kasse Cigarer under Armen, det var hans Julepresent. Han satte sig ved Siden af Kristian, og de begyndte hviskende paa en Række af Spørgsmaal og Svar trods Søstrenes Miner og Vink. Fredrik gav sig ikke, før han var klar paa Situationen. Han var ikke fornuftigere, end at han sørgede over, at de ikke kunde faa Juletræ nu, han havde glædet sig saa til det.

Efter Middagen kom Fredrik springende ind med et forholdsvis fornøiet Ansigt.

«Borch har kjøbt mine Cigarer for 5 Kroner,» raabte han.

«Saa!» mumlede Fanny og sukkede tungt. Den barnagtige Fredrik havde formodentlig betroet ham sin Sorg og ladet ham forstaa, hvor meget de alle var bleven skuffet, og saa vilde Borch hjælpe dem lidt. Blodet for brændende op i Kinderne paa hende. Hvis hun bare ikke havde kjendt det Menneske, saa vilde hun følt sig lidt mindre ulykkelig, lidt mindre fattig og elendig og ydmyget!

«Tror du, at vi kan faa Juletræ nu da?» spurgte Fredrik, som havde staaet og seet forventningsfuld paa hende.

«Hvorledes kan du finde paa saadant da? Jeg begriber ikke, at du ikke er bleven fornuftigere endnu, du er jo snart 16 Aar.»

«Nei, nei, saa skal jeg give Mor Pengene til Husholdningen da,» sagde han med et resigneret Udtryk, som pludselig vakte hendes Medlidenhed. Det var Synd at sige, at han havde havt nogen glad Barndomstid.

«Jeg skal se, hvad jeg kan gjøre alligevel,» sagde hun, «hvis det ikke koster noget videre saa —»

Borch havde spurgt Fru Holm, om han kunde tilbringe Juleaften hos hende. Hos hans Tante, hvor han var indbudet, havde Børnene netop faaet Skarlagensfeber.

Der blev en Befippelse uden Lige. Det manglede bare! Han skulde være hos dem hele Aftenen nu midt oppe i dette, mens de var optagne af sine skuffede Forhaabninger. De havde tænkt, at alle deres Logerende vilde være hos Slægt og Venner iaften, og havde ikke belavet sig paa nogenslags Høitidelighed. Nu vilde rigtig deres Fattigdom aabenbares.

Fru Holm og Karoline havde overgivet sig. Skjæbnen havde rigtig Lyst til at pine dem, syn-

tes de. Men Fanny smilede trodsigt. «Heller hjælpe-
løs end raadløs,» sagde hun.

Fru Holm og Døtrene stod ude i Kjøkken-
gangen for at høre de sidste Toner af Klokkerne,
som kimedede, da en Mand kom ind, stampende
Sneen af sig.

«Varer fra Kjøbmand Olsen,» sagde han.

«Er det til os?» spurgte Karoline forundret.

«Javist,» sagde Fanny og begyndte at pakke ud.

Til deres høieste Forbauselse saa Fru Holm
og Karoline hende tage op røde Æbler, Appel-
siner, Vindruer, og der var ogsaa en Del Kolonial-
varer, Ost og Julekage! Olsen handlede med alt
muligt. De huskede nu, at Fanny var gaaet ud
alene uden at sige, hvor hun gik hen.

«Har du faaet alt dette paa Kredit?» hviskede
Karoline.

«Spørg ikke saa simpelt da, Karoline,» sva-
rede hun, «lad det være min Sag. Spis bare du!»

Karoline og Fanny havde faaet den lille Stue
til at se ganske festlig ud med Juletræet midt paa
Gulvet. De havde pyntet det med kulørt Papir
og, hvad de havde kunnet finde af «gammelt
Rusk», og saa havde de hængt Æbler og Klaser
af Vindruer paa. De fleste Juletrær, som var tændt
iaften, var kanske finere og smukkere, men dette
straalede da ogsaa af Lys og stærke Farver.

Sivertsen og Lunde kom lidt vel tidligt, men

det gjorde ikke noget. Naar Borch blev her, saa havde de ogsaa mest Lyst til at være hjemme. Sivertsen talte vidt og bredt om, hvormange Julekort og Breve og Pakker Borch havde faaet i hele Dag, ligesom ikke alle vidste det før; alt, hvad der angik ham, blev betragtet som mærkeligt.

Saa kom Borch ind, og havde han ikke nyt Slips igjen! de saa det alle straks.

De var lidt forlegne, for Borch maatte jo synes, det var svært tarveligt mod, hvad han var vant til Juleaften, men det gik over, for Borch smilte og snakkede og drak The med Julekage til og var akkurat, som han ikke syntes, han var bedre end de andre.

Mens de drak The, kom først Frøken Andersen, en Veninde af Fru Holm; hun syntes, det var saa rent «snuppeligt» at sidde hjemme alene en Juleaften, alle hendes Logerende var reist hjem eller var ude i Aften. Og straks efter kom Fredrik styrtende ind. Han havde en Pakke at levere netop paa disse Kanter, og saa tænkte han, at han kunde springe indom og faa sig en Kop The.

«Det var en heldig Ide af mig, ikke sandt?» spurgte han, mens han slugte Theen med Øinene fæstede paa Juletræet.

«Det er virkelig aldeles nydeligt, du,» sagde han til Fanny, «og det koster vel heller ikke saa meget?»

Fanny blev rød og smilte.

«Her skal du faa noget med dig paa Veien,» sagde hun og puttede noget Frugt ned i hans Lomme, og saa for Fredrik ud igjen.

Hvem kunde tænkt, at det skulde blevet en saa hyggelig Aften alligevel! Karoline og Fanny var straalende oprømte. Og Fanny var ualmindelig vakker iaften, hun havde faaet Rødme i Kinderne, og Øinene lyste formelig. Hun havde nok seet det selv i det gamle Speil, hvor ogsaa Juletræet straaledede tilbage, og det glædede hende saa besynderligt iaften. Hun talte med Borch fornuftigt og blidt, mens hun tænkte paa den lille, hvide Seddel, hun havde i Lommen. Han skulde rigtig vide det, tænkte hun, og saa smilte hun saa overgivent og lykkeligt og spiste Vindruer, som om det var ganske almindelige, uskyl-dige Vindruer, og der ikke var skjult nogen simpel, utækkelig Hemmelighed under alt dette. Bare en Gang imellem kunde hun ikke lade være at sende en vemodig Tanke til sin pene Vaarkaabe, som hun fik, da hun søgte den Lærerindepost, som hun var saa vis paa, at hun skulde faa, men som hun ikke fik alligevel. Mon hun skulde gaa og flotte sig med den nogensinde mere?

Alene Fru Holm lod sig ikke paa nogen Maade opmuntre og var ikke at formaa til at

smage paa nogen af de gode Sager, som Fanny bød hende. Hun førte en lavmælt, bedrøvelig Samtale med Frøken Andersen om Priserne paa de forskjellige Levnetsmidler, men da Frøken Andersen gik over til at give forskjellige nyttige Raad, blev hun mere interesseret.

«Jeg skal sige Dem, i smeltet Smør bruger jeg en god Blanding af Potetesmel og Vand,» sagde Frøken Andersen.

«Nei, er det muligt!» udbød Fru Holm, «hvor det maa spare paa Smørret!»

Karoline havde hørt det og sendte dem et langt, advarende Blik.

«Ja det er kanske bedst, at vi tales ved en anden Gang om noget af hvert,» sagde Frøken Andersen og blinkede betydningsfuldt mod de tre Herrer, «vi kan vel altid lære lidt af hverandre.»

«De kan vist saa mange gode Kneb,» sagde Fru Holm.

«Aa ja, det kan jeg jo, om jeg selv skal sige det,» sagde Frøken Andersen smigret, «den, som har staaet paa egne Ben, fra en var 15 Aar gammel, lærer lidt af hvert, skal jeg sige Dem.»

Frøken Andersen gik over til det andet af sine to Konversationstemaer, «de Logerendes,» og beklagede sig i stærke Udtryk over en Fru Berggren, hvis Søn havde boet hos hende.

«Jeg vil gjøre Dem opmærksom paa, at jeg

kjender Fru Berggren meget godt,» sagde Borch pludselig til Fannys store Forskrækkelse, «og jeg maa tilstaa, det forundrer mig at høre Dem beskylte hende for at være smaalig og kneben.»

«Det tror jeg gjerne,» sagde Frøken Andersen uforknytt, «for Fru Berggren er flot paa fine Steder hun, men saa er hun desto mere gjerrig paa simple Steder, for at tage det igjen.»

«Det er nok næsten alle det,» sagde Karoline, «det er det, jeg siger saa ofte jeg, at det er det, som næsten er det værste ved at være fattig, at en bare faar se Vrangen af Menneskene.»

Saa! Nu var de vel paa Øieblikket midt oppe i en hidsig Diskussion igjen! Fanny flyttede sig urolig paa Stolen og saa fra den ene til den anden. Lundes smaa, mørke Øine lyste stridslystent, og Sivertsen sad færdig til at citere den Forfatter, han sidst havde læst. Fanny bød dem saa indtrængende Æbler og Druer: skulde Lunde først begynde at lægge ud saa —. Men Borch sad der saa rolig og overlegen og mødte med et halvt smilende Blik alle disse Øine, som var rettet fiendtligt imod ham, ligesom de uden videre tog det for givet, at han vilde forsvare enhver Uretfærdighed.

«Ja, jeg skal sige Dem, Student Borch,» sagde Frøken Andersen, «der er stor Forskjel paa opover og nedover. Den samme, som er saa flot og saa deltagende og saa elskværdig, at

det er rent svært, kan sandelig være baade gnieragtig og lei og urimelig paa alle Maader mod Folk, som er saa simple, at de ikke falder paa at genere sig for dem. Jeg kjender nok Folk jeg. Jeg har været Husjomfru i mange fine Huse i min Ungdom, maa De tro. Og jeg har været hos Fru Berggren ogsaa, hun var saamen en af de værste.»

«De og Fru Berggren har vel ikke rigtig sympatiseret,» mente Borch. «Hun er en almindelig agtet Dame og meget religiøs, saa jeg kan ikke tænke, at hun skulde behandle nogen af sine — sine Undergivne slet.»

«Aa, det er nok desværre saa med Kristeligheden ogsaa, at den viser sig mest opover. Det er nok desværre saa med os alle sammen det,» sagde Frøken Andersen høitideligt og trak Øienbrynene iveiret. «Det er nok ikke mange, som driver det saavidt, at de kan anse for sin Næste dem, som staar under en selv.»

«Men det gjør da vel De, Frøken Andersen?» spurgte Borch smilende.

«Desværre, jeg kan ikke sige det. Der kom en Kone med et lidet Barn paa Armen og bød frem Visper for nogle Uger siden, da det var det forfærdelige Regnveiret, som De nok husker, saa en skulde tro, Himlen var aaben. Jeg sagde, at jeg ikke skulde have nogen, og lod hende

gaa. Men jeg kom til at tænke paa det bag-
 efter, at havde det været fine Mennesker, saa
 havde ingen ladet dem gaa ud igjen, før Veiret
 havde givet sig, og uden Paraply eller ordentlige
 Klæder, som de var.»

Til Fannys store Lettelse kom Fredrik hjem
 og straks efter Kristian.

Han bare kastede et forundret Blik paa hele
 Tilstelningen, som om han mente: har vi Raad til
 sligt nu da? men sagde ikke noget og satte sig
 med mørkt Aasyn til at vente paa Risengrøden.

Men Fanny blev greben af en pludselig An-
 ger, idetsamme hun saa Broderen. Hvad havde
 det ogsaa været for en ubegribelig Letsindighed,
 som var kommen over hende?

Bordet blev dækket i samme Værelse. Den
 lille Tjenestepige kom ind med den rygende
 Risengrød. Hun havde vasket Ansigtet til Jul
 og viste sig for første Gang uden Sodflekke
 og for første Gang smilende og fornøiet. Hun
 havde faaet Drikkepenge af Borch, en enestaaende
 Begivenhed i hendes Liv, og hun tænkte paa alt
 det, hun skulde fortælle hjemme paa Kampen
 om den frygtelig fine Fyr, som de havde i
 Logi her.

«Naa, Holm, hvormeget fik De saa af Deres
 Principal idag da?» spurgte Lunde med sin sæd-
 vanlige Taktløshed, da de havde sat sig tilbords.

«Ingenting? det kunde jeg sagt Dem før, Far. Jeg kjender det Røverpak. Om Forladelse, Fru Holm.»

«Fruen er saa vakker,» sagde Fanny for at lede Samtalen væk fra dette, «og saadan en nydelig Fløielskjole, som hun har,» sukkede hun, hun tænkte paa sine Fantasier igaarftes.

«Nu, denne Fløielskjole har De foræret hende, Holm,» sagde Lunde og klappede Kristian paa Skulderen. «De har arbeidet fra Morgen til Aften et helt Aar for at hjælpe til at skaffe hende den. Har De tænkt paa det før? Det maa De være stolt af, Holm!»

Kristian rystede mørk paa Hovedet, men Fanny lo.

«Gid De havde lært mig at tænke saa igaar,» sagde hun, «saa havde jeg kanske ikke følt mig saa rent ydmyg og ussel, da jeg stod ved Siden af hende i Butikken igaar. Man faar jo bestandig ligesom Indtryk af, at de rige mener, at de fattige lever af deres Naade.» Hun vendte sig mod Borch med et Smil som for at bede om Undskyldning, fordi hun havde sagt det.

«Og saa er det de rige, som lever af de fattiges Arbeide!» skreg Lunde i pludseligt Raseri.

Fru Holm skvat op af sine bekymrede Tanker.

«Jeg maa bede Dem skaane os for at høre

noget Slags Socialisme eller Kommunisme iaften,» sagde hun forskrækket, «og ikke ellers heller, for Socialister er vi da ikke, om vi kan være skrøbelige nok forresten.»

«Jeg beder om Forladelse, Frue, om Forladelse,» sagde Lunde med et meget dybt, ironisk Buk for hende, «bliv ved med at føle Dem ydmyg ligeoverfor enhver Silkekjole eller Fløielskjole, Frøken Fanny, det er saa smukt og saa kristeligt, ha ha.»

Borch sendte ham et tilrettevisende Blik, men Lunde tog det med Ro.

Straks efter, idet de reiste sig fra Bordet, hviskede Borch til Fanny, at hun ikke maatte høre paa alt det, Lunde sagde, hun havde ikke godt af det.

Fanny blev saa lykkelig over denne Omsorg for hende, hun fik med engang saa tilovers for Lunde og kunde gjerne ønske, at han vilde opfordre til Mord og Oprør.

«Jeg havde rigtignok ikke troet om Dem, at De ikke havde mere Moral, end at De har Ærbødighed for smukke Klæder, Frøken Fanny,» sagde Lunde haanligt, «man skal altsaa skamme sig over stygge Klæder?»

«Det er umuligt at lade være det,» sagde Fanny.

«Men hvis man skaffer sig smukke Klæder

paa en Maade, som neppe er hæderlig, saa skammer man sig ikke, gjør man vel?»

«Nei, det ser ikke ud til, at nogen gjør det.»

«Synes De, jeg er stygt klædt?» han slog udfordrende paa sin luvslidte Frak.

«Aa ja,» sagde hun smilende.

«Men hvis jeg kjøber mig en ny Dragt istedenfor at betale Deres Moder, saa kan jeg frit løfte Hovedet, ikke sandt, Frøken?»

«Lunde har Ret,» sagde Fru Holm hurtigt, «det er umoralsk at skamme sig over Klæderne. Jeg begriber ikke, hvorledes du kan modsige noget saa soleklart, Fanny.»

Fanny lo og fandt det raadeligst at give tabt.

Saa var da den Fest forbi, de havde jo egentlig ogsaa bare tilranet sig den.

Karoline og Fanny blæste ud de sidste Lys paa Juletræet og samlede Stumperne i en Æske for at bruge dem om Aftenerne. Da det var gjort, kom de drassende ind med Sengklæderne til Gutterne, som laa i Dagligstuen, og begyndte at rede op til den ene paa Sofaen og til den anden paa Stoler, mens Fru Holm holdt et lidet Foredrag over Udsigterne for Fremtiden og regnede op alt, de skyldte, skjønt de allesammen havde hørt det saa ofte, at de huskede hver Mark Smør og hvert Pund Kaffe.

Fanny følte, at hun ogsaa burde være ulykkelig, naar hun saa de andres mørke Ansigter, men hun tænkte for meget paa Student Borchs Blik og Haandtryk, da de skiltes. De var rigtig nok rammet af en ny Ulykke, men hun var ikke rigtig oplagt til at sørge over det nu. Man kunde vist være saa umaadelig lykkelig i denne elendige Verden ogsaa.

«Det nytter jo ikke noget at snakke om det alligevel,» sagde hun til Moderen, som just endte med at spørge, om nogen kunde sige hende, hvad dette skulde blive til, «lad os lægge os, saa sparer vi da ialfald paa Oljen.»

Da de havde lagt sig, og Fru Holm havde blæst ud Lampen, og Lugten af Lampeos trak over det lille Værelse, for Fannys Tanker afsted endnu vildere end forrige Aften. Hun hørte Fru Holm sukke: vær stille i Trængslerne, men Fanny tænkte paa, mon hvorledes det vilde være at være lykkelig — have et Hjem uden Fattigdom — det maatte være lyst, skinnende lyst.

Det nye Aar begyndte trist i Fru Holms Hus: Kristian sad hjemme hele Dagen og skrev Ansøgninger til alle mulige Poster og var i et Humør, saa ingen turde tale til ham. Karoline var Lærerinde for en svagelig Pige, som hun gik til hver Morgen og underviste tre Timer og des-

uden hveranden Dag om Eftermiddagen i Musik. Derfor havde hun 4 Kr. om Maaneden. Der havde været mere end nok af Ansøgerinder til denne Post ogsaa, men Karoline blev foretrukket. Hun var et meget prosaisk Menneske, som ikke ledte efter Menneskets Bevæggrunde i det høie, derfor tilskrev hun sit Held, at hun var den fattigste og følgelig den billigste; men hendes Elevs Moder sagde saa beskedent, som hendes gode Bevidsthed tillod, at det var, fordi hun vidste, at hun gjorde en god Gjerning ved det, at hun havde antaget Frøken Holm til sin Datters Lærerinde.

Men hver Gang Karoline kom hjem, var hun grættet og sagde, at hun undredes paa, om hun ikke ødelagde Klæder og Skotøi for ligesaa meget, som hun tjente, ved at gaa saa lang Vei i al Slags Veir.

«Sig op den Filleposten, da vel,» foreslog Fredrik.

«Det gaar ikke an,» svarede hun, «før jeg faar nogen anden. I vor Stilling maa man sandelig tage Hensyn til andres Mening, og du ved, at Folk synes, det er rosværdigt at arbeide for daarlig Betaling, naar man er fattig. Desuden kan jeg vel faa en anbefaling af Fruen.»

Endelig fik hun en af de utallige Poster, som hun bestandig søgte. Det var Kassererposten hos Fedevarehandler Pedersen. Det var en tarvelig Butik, og Posten var jo ikke rar, 30 Kroner Maa-

neden, og saa fra 8 Morgen til 10 Aften med en Times Middag, men det var rigtignok bedre end hendes 4 Kroner. Karoline vilde have været meget fornøiet, hvis hun ikke omtrent samtidig havde modtaget et Ægteskabstilbud fra Agent Schwartz, som boede hos Frøken Svanfelt. Han havde truffet Karoline et Par Gange der og var øieblikkelig bleven slagen.

Hun havde bedt om Betænkningstid.

«Naar det kommer, saa kommer det paa en Gang,» sagde hun.

Hun var meget tvilraadig om, hvad der var bedst, enten Kassererposten hos Pedersen eller Agent Schwartz. Schwartz, som var meget forelsket, fremstillede sine Udsigter som særdeles lyse, men hun vidste ikke rigtig, om hun kunde stole paa ham. Hun søgte at faa Oplysninger om ham hos Frøken Svanfelt og om Kassererposten hos Pedersen af den Kassererske, som endnu var der. Frøken Svanfelt kunde ingen Oplysninger give, Schwartz havde hendes billigste Værelse til Gaarden og havde ikke boet der længe, men Kasserersken hos Pedersen havde desto mere at sige, og det var en mørk Skildring, hun gav. «Der var saa koldt og saa trækfuldt paa hendes Plads ved Døren, at hun var glad ved at komme derifra med saavidt Helse,» sagde hun.

«Jeg tænker, jeg kan ligesaa godt sige ja til

Schwartz,» sagde Karoline til Fanny, da hun kom fra Kasserersken. «Jeg, som har havt Gigtfeber, kunde snart faa den igjen derborte, saa blev jeg naturligvis sagt op, og saa stod jeg der igjen da.»

«Jeg synes rigtignok, det maatte være bedre ikke at have nogen Mand end en som Schwartz,» sagde Fanny.

«Ja, du er bestandig saa stor paa det, du. Men synes du egentlig, at der er Spor af Sandsynlighed for, at en af os kan faa en Mand, som der er noget ved? Jeg er vis paa, at en fin Herre ikke vilde spadsere med os paa Gaden engang.»

«Snak ikke saa høit da, Menneske,» hviskede Fanny med undertrykt Hefthighed, «du ved da, hvor lydt det er ind til Sivertsen.»

«For han vilde skamme sig, hvis hans Bekjendte saa ham sammen med Damer, som var saa sjofelt klædt,» fortsatte Karoline hviskende. «Og saa dette Fattigudtrykket da! Aa, jeg kjender det saa inderlig godt igjen, naar jeg ser det paa andre, dette ydmyge og forskræmte, det er, som en bestandig er ræd for at være til Uleilighed.»

«Men kjære, saa tag ham da vel,» udbrød Fanny utaalmodigt.

«Ja, jeg kan ikke indse andet, end at det er det fornuftigste,» sagde Karoline, «han ser ligesom noget enfoldig ud, men ellers havde han vel ikke friet til mig heller. Hvor rar du ser ud, Fanny.»

Ja, jeg skjønner nok, hvad du tænker paa, og jeg skulde saa inderlig ønske, at ialfald en af os kunde faa det godt, men jeg er ræd, du bliver skuffet.»

Fanny var alt væk og havde lukket Døren haardt i efter sig, før Karoline havde talt ud.

Straks de Logerende var gaaet igjen efter Middagen, gav Karoline sig ifærd med at skrive til Schwartz, men det var ikke saa let, for det maatte ikke være altfor kjøligt, og hun vilde ikke rigtig lyve heller.

Der var en noget trykket Stemning ved Schwartz's første Besøg.

Han var liden og bleg, med glat, mørkt Haar, et lidt vimset Væsen og forelskede Øine, som uafladelig søgte Karoline. Hun var overmaade smilende og forekommende og talte meget, hun var lidt ængstelig over, hvilket Indtryk han egentlig fik af Familien og dens Stilling; der var jo saa mange Ting, som det ikke kunde være behageligt for en tilkommende Svigersøn og Svoger at faa vide saadan med en Gang. Fru Holm forsøgte paa at lade være at se ulykkelig ud, men Fanny var forstemt, og Kristian sad taus med alle sine Ansøgninger liggende foran sig paa Bordet.

Da Schwartz spurgte ham om hans Stilling,

sagde han ligeud, at han var bleven opsagt og ikke havde faaet nogen Post igjen.

«Men du faar naturligvis snart en bedre Post igjen, Kristian,» sagde Karoline.

«Ja, det haaber vi,» skyndte Fru Holm sig at sige, «min Familie har,» hun hostede, «lovet — saagodtsom — at tage sig af ham.»

Saa blev Talen ledet hen paa Fru Holms Familie, og Karoline fortalte udførligt om Oldeforældrene, hvis Portræter hang over Sofaen. Schwartz lod til at imponeres ialfald over Familiens Fortid, og da det første Møde til deres Lettelse var over, syntes de, at de havde klaret det noksaa godt.

Der var saameget sandt i Fru Holms Ord om, at hendes Familie vilde tage sig af Kristian, at hun havde bedt dem om det, men det var endnu ikke blevet til noget.

En Dag holdt en elegant Vogn udenfor Porten, og da det saa ringede hos Fru Holm, som om hele Klokkestrengen skulde blive revet ned med det samme, kom hele hendes Hus i Oprør over, at disse fornemme Gjæster var til dem. Det var Fru Holms Kusine, Fru Falchenberg og hendes unge Datter. Den lille Tjenestepige var aldeles forfjamset over saadan Elegance og vidste hverken ud eller ind, og Karoline og Fanny var temmelig forlegne ligeoverfor de to Damer, som

i deres smukke Reisetøi og fine Pelsværk formelig lyste op i Stuen. Det var uheldigt, at de netop skulde have stegt Sild til Middag, det var ikke frit for, at Lugten trængte ind i Dagligstuen. Imens byttede Fru Holm Kjole i nervøs Hast og overlod Sildene til sin Skjæbne, for den lille Tjenestepige var værre end ingen.

Fru Holm kom ind, og det virkede ganske beroligende, at Fru Falchenberg sagde «du» og «Marie», og Fru Holm sagde «du» igjen, skjønt lidt frygtsomt og med en liden Stans foran hver Gang. Fru Falchenberg forsøgte paa at være, som hun var sammen med en af sine egne, og ikke se altfor naadig og nedladende ud, og Fru Holm og Døtrene forsøgte paa ikke at se altfor ydmyge ud, uden at det lykkedes rigtig paa nogen af Siderne. Den unge Frøken gik til Konfirmation, derfor levede hun meget stille i Vinter, sagde Fru Falchenberg, hendes Udflugter indskrænkede sig til at være med paa Moderens Velgjørenhedsbesøg.

«Jeg gjør bare Visiter til Mamas værdige trængende,» sagde den unge Pige og smilte.

«Er det morsomt?» spurgte Fanny, som følte sig forunderlig fængslet af hende.

«Ja,» sagde hun og saa paa Fanny med sit unge, varme Blik, «det er deiligt at kunne hjælpe. Jeg skulde ønske, jeg var umaadelig, umaadelig

rig og kunde reise omkring bestandig til fattige og ulykkelige Mennesker.»

«Ja, jeg kan nok tænke mig det,» sagde Fanny, «det er morsommere end at blive hjulpet.»

Frøken Falchenberg studsede lidt. — «Er ikke det ogsaa morsomt da?» sagde hun, «for den, som er fattig? De skulde bare høre, hvor de velsigner mig.»

«Ja naturligvis, og de mener det ogsaa,» forsikrede Fanny for at gjøre godt igjen, hvad hun havde sagt.

«Mener det?» gjentog Frøken Falchenberg med et saa forbauset Udtryk i sit fine, tillidsfulde Ansigt, at Fanny rødmede og følte, at det var ikke bare hendes Dragt, som var simpel, men hele hendes Tankegang. «Hvorfor skulde de ikke mene det? Og ved De, hvad jeg tror?» hun smilte lidt undseligt og dæmpede Stemmen, «jeg tror, at deres Velsignelser omgiver mig som noget lysende, taageagtigt og beskytter mig. Tror De ikke?»

«Joho,» sagde Fanny langtrukket, «det kan nok være.»

Fru Holm havde imidlertid gjort Rede for, hvorledes det var med hver af Familiens Medlemmer, og Fru Falchenberg havde gratuleret Karoline i Anledning af hendes Forlovelse.

«Vi kommer til at begynde i al Beskedenhed,» sagde Karoline med sit blideste Smil.

«Tro mig, Lykken er ikke afhængig af Rigdom og Overflod,» sagde Fru Falchenberg, «de, som sidder i trange Kaar, kan være meget lykkelige, naar de bare er fornøiet dermed.»

«Ja, det er det, det kommer an paa,» sagde Karoline og slog Øinene ned og blev siddende som i dyb Eftertanke over disse Ord.

Fanny sendte sin Søster et forarget Blik, men hun saa haardnakket ned.

«Det er netop det,» sagde Fanny, «det var det, jeg sagde til min yngste Broder igaar, da han havde Tandpine: hvis du bare indbilder dig, at det er godt, saa gjør det ikke ondt længer.»

Fru Falchenberg saa forskende paa Fanny og smilte lidt tvungent.

«Jeg vil ikke just sige, at den Lignelse er videre træffende,» sagde hun.

Fru Falchenberg fortalte derefter, at hun var kommen for at overbringe Fru Holm det Budskab, at Familien efter fælles Raadslagning havde besluttet at give Kristian Reisepenge — for Emigrantplads — til Amerika, og ikke det alene, han skulde faa et lidet Udstyr ogsaa.

«Til Amerika!» gjentog Fanny forskrækket,

«Det vil vist Kristian blive meget glad over,» sagde Fru Holm med skjælvende Stemme.

«Det haaber vi,» sagde Fru Falchenberg, «det er gjort i den bedste Mening. Din Søn vilde neppe have nogen Fremtid her, Marie. Saavidt vi har kunnet forstaa, har han ingen fremragende Begavelse, han er tungsindig og modløs, og, hvad der kanske er det uheldigste, han har et lidt klodset Væsen. Ikke sandt, Marie?»

«Jo desværre,» sukkede Fru Holm.

«Nu har vi aabnet ham Adgang til at komme i større Forhold, hvor han kan arbeide sig op, som saamangen anden har gjort før ham. Og vi venter,» hun trak Øienbrynene sammen og antog en passende Strenghed i Stemmen, «at han vil vise sig værdig den Tillid, vi har vist ham, at han vil arbeide flittigt og paapasseligt med det Maal saasnt som muligt at kunne støtte sin Moder og sine Søkende. Sig ham, at det er det, vi fordrer af ham til Gjengjæld for, at vi har taget os af ham.»

Fru Holm fremstammede en hel Del Forsikringer paa Sønnens Vegne og sagde, at hun var saa taknemlig og glad, skjønt hun saa alt andet end glad ud.

Saa tog de to Damer Afsked og forsvandt igjen som et Syn fra en fremmed Verden.

«Vi maa gjøre noget for Fanny, Mama,» sagde Frøken Falchenberg ivrig, da de igjen sad i Vognen, «jeg ser, at hun ikke er lykkelig, og

jeg liker hende saa svært godt. Kan ikke du skaffe hende en Lærerindepost, og saa maa jeg faa Lov til at forære hende noget.»

«Du kan faa forære hende en af dine gamle Kjoler,» sagde Moderen, «du maa huske paa, vi har saa mange at tage os af.»

«Men saa bare en Ring da, til Erindring om mig, en rigtig stærk en, for det har jeg saadan rasende Lyst til, og saa hjælper du hende til at faa en Lærerindepost?»

«Det skulde glæde mig inderlig, om hun kunde faa nogetslags Arbeide,» sagde Fruen, «men det er vel et stort Spørgsmaal, om hun har den Ydmyghed og Taalmodighed, som udfordres af en Lærerinde. Jeg tror ikke, jeg tør for min Samvittighed anbefale hende. Du forstaar heldigvis ikke endnu, hvor mange Hensyn vi maa tage, vi, som er sat til at tage os af de fattige.»

«Der er bestandig saa meget, jeg ikke forstaar,» sukkede Frøkenen.

Fru Falchenberg havde efterladt Familien Holm i de mest oprørte Følelser.

«Naar bare alle var fattige,» udbrød Fanny, «saa skulde jeg synes, det var en ren Nydelse at sulte og fryse imod nu.»

Da Kristian kom hjem, fortalte Fru Holm

ganske rolig, at deres Slægtninge havde tilbudt ham Reise til Amerika.

«Gjør det ikke, Kristian, gjør det ikke!» bad begge Søstrene.

«Hvorfor skulde jeg ikke reise?» sagde han, «jeg forlanger jo ikke noget bedre end at faa Lov at arbeide, til jeg faar slidt af mig dette Livet, og det kan jeg vel faa gjøre der.»

«Du kunde vel faa Arbeide her ogsaa,» sagde Fanny usikkert.

«Saa skaf mig noget du da.»

Da Fredrik fik høre Nyheden, blev han saa besynderlig lang i Ansigtet, og Fanny lagde Mærke til, at han hele Tiden holdt sig i Nærheden af Kristian og saa paa ham. Han var saa taus om Aftenen, efter han var kommen hjem. Han havde faaet sin Løn for Maaneden, 5 Kroner, og saa havde han kjøbt noget Ansjos i et Papir, Resten af Pengene leverede han Fru Holm. Han gjorde nogle for de andre uforstaaelige Tegn til Kristian, og da de Logerende var gaaet, kom han frem med sine Ansjoser, mens Fanny hentede Brød, og han bød dem til alle, men især til Kristian, med en vis Selvfølelse, men Humøret var alligevel ikke rigtig oppe. Da han begyndte at hoste, sagde han: «Gid jeg fik Tæring og døde, saa var de kvit mig ogsaa.»

«Saa, var vi kvit dig?» sagde Kristian, «end Begravelsen da, Manden min?»

Fredrik lo, og de andre kunde heller ikke andet, og det var ligesom en Lettelse at komme til at le.

— — — — —

Schwartz havde ivret for, at Bryllupet ikke skulde udsættes, der var ingen Grund til at vente, og da Karoline i al Forsigtighed søgte at faa Besked paa, hvad han havde, og om han havde Raad til at sætte Hus straks, svarede han, at han fik ialfald ikke bedre Raad senere, og naar de indrettede sig tarveligt, vilde det ikke blive stort dyrere end for ham at logere, desuden vilde det styrke hans Kredit. Da han saa gav hende en liden Pengesum til at købe ind for, turde hun ikke gjøre flere Indvendinger, det kunde vel snart være saapas som det, hun gav slip paa.

Saa havde de efter fattig Leilighed travlt med Udstyr til baade Kristian og Karoline. Bryllupet skulde være nogle Dage før Kristians Afreise.

Der var ikke stor Stas Bryllupsdagen heller. Det var altid blevet sagt, at det gamle Skab fra Oldeforældrenes Tid — det var «antikt» og blev

betragtet som en stor Skat — skulde repareres og pudses op, naar en glædelig Begivenhed skulde høitideligholdes i Huset, og saa skulde Rammerne paa Oldeforældrenes Portræter forgyldes. Hvergang en af Børnene var blevet konfirmeret, havde det hedt: «Til næste Konfirmation faar vi vel Raad til at pudse op Skabet og forgyldte Rammerne.» Men nu var alle konfirmerede, og nu var der Bryllup i Huset, og Oldeforældrene med de fornemme hovmodige Ansigter saa fra sine mørke Rammer ned paa, hvor tarveligt det var her, og Skabet stod som et gammelt Skrammel i den mørkeste Krog. Men dette var jo heller ikke nogen glædelig Begivenhed.

Karoline satte selv Lys i to Messingstager paa det lille Bord foran Speilet, hvor to Blomsterbuketter fra Frøken Svanfelt og Frøken Andersen stod. Saa begyndte hun endnu en Gang at gnide dets matte Glas.

«Det nytter ikke, Karoline,» sagde Fanny, som sad og bearbejdede Pletterne paa Fredriks Konfirmationstrøje, «det kan ikke blive blankere.»

Det var ikke mere, end saavidt hun kunde lade være at faa Taarer i Øinene, naar hun saa Karoline gaa der og forsøge paa at pynte op i Stuen. Det var saa trist, syntes hun. Hun kom til at tænke paa en Gang, mens de var halv-voksne, da havde Karoline en Aften heldt Ægge-

hvide i et Glas Vand for at spaa sig — tænk om Skjæbnen skulde have noget godt for mig, Fanny, havde hun sagt. Jo det havde rigtignok været noget godt!

Det ringede. Det var Schwartz, som uventet kom og vilde tale med Fanny.

«Hvad i Verden kan han ville nu da?» sagde Karoline ikke videre blidt.

Da hørte hun Schwartz sige ude i Entreen: «Slyngel af en Skrædder.» Det var nok for hende, som havde saa mange Slags Erfaringer. Hun satte sig ned paa den nærmeste Stol og foldede Hænderne resigneret. Dette var ikke andet end en Bekræftelse paa, hvad hun hele Tiden havde anet. Hun var ikke en af de faa udvalgte, som Skjæbnen vilde hæve op af Smudset. Men der kunde være Maade med Sjofelheden ogsaa — ialfald paa Bryllupsdagen — — — De fik greie det, som de vilde derude. Det gik i Entredøren, mon hvad de fandt paa da? Var det ikke, fordi det gik ud over hende selv, saa kunde hun saa inderlig unde Schwartz, at han ingen Brudgomsfrak fik, saa som han havde narret hende, skjønt hun havde nu hele Tiden troet, at han løi, men hvormeget havde hun ikke kunnet skjønde. Fanny havde vist været hos Frøken Svanfelt, og Schwartz gik, saa var vel alt i Orden da.

Karoline lod sig ikke mærke med, at hun havde forstaaet noget. Det var ikke værdt at gjøre det altfor utækkeligt heller — ialfald ikke paa Bryllupsdagen.

Karoline havde hvid Uldkjole — hun havde faaet den billig, fordi Tøiet var blevet lidt smudsigt i Bretterne — og Krans og Slør. Fru Holm havde en sort Uldkjole, en af Fru Falchenbergs aflagte, og Fanny havde faaet en rød Selskabskjole efter Frøkenen. Hun brændte i Kinderne, da hun tog den paa. Naar hun bare kunde have gaaet i Kirken i sin egen gamle! Men, naar hun havde brugt den idag, skulde hun aldrig i Verden mere tage den paa. Skjønt det ikke var værdt at gjøre for store Løfter, hun havde ofte maattet tage dem i sig igjen.

Fru Holm og Karoline kjørte til Kirken, de andre gik.

Mens Brudeparret knælede for Alteret og Præsten velsignede dem, var det for Karoline, som han stadfæstede Skjæbnens Dom: Fattigdom og Ufrihed for hende og hendes Børn og deres Børn igjen. Og kanske Efterkommere af hende vilde leve i Fattigdom, saalænge Verden stod. Da var det et Øieblik, at Medlidenheden med alle de ufødte overvældede hende, hun blev bleg og lukkede Øinene.

Præsten holdt inde, man troede, hun holdt

paa at besvime, og vilde hente Vand, men hun fattede sig straks og forsøgte at antage et Udtryk, som passede for en Brud.

Og medens Orgelets høitidelige Toner lød over dem, lagde hun sin Arm i Brudgommens og sagde halvhøit: «Gid det ikke maa blive altfor slemt da!»

Han saa beundrende og forelsket paa hende.

De to nygifte steg op i Vognen. Kusken var paafaldende skjødesløs og lod ikke til at synes, at det var nødvendigt at antage en høitidelig Mine. Udenfor Kirken stod en Flok Mennesker. Der blev ganske høit gjort spydige Bemærkninger om Brudedefølgets Tarvelighed, mens det lille Følge indbyrdes forsøgte at indbilde hverandre, at de var bleven døve og ikke forstod et Ord af, hvad der blev sagt. Fanny greb Kristians Arm og skyndte sig at komme udenfor den oplyste Plads omkring Kirken.

Borch havde tilbudt dem sit Værelse idag, selv var han buden bort, havde han sagt. Han forstod nok, hvor det vilde genere dem, om han skulde være tilstede idag, og han var bestandig saa umaadelig hensynsfuld. Fanny ønskede bare, at han alt maatte være gaaet, det vilde være saa flaut at træffe ham, syntes hun. Men da de kom ind i Entreen, stod han der sandelig! Han

havde vel ikke ventet for at træffe hende? Det var jo rent Vanvid at tro.

Borch greb hendes Haand og gratulerede med en Inderlighed, som gjorde hende rent fortunlet.

Kristian skyndte sig ind i Stuen, for at Turen ikke skulde komme til ham at blive gratuleret; han vidste ikke, hvad han skulde svare paa saadanne pene Ord, han syntes ikke, det var noget at gratulere med heller.

Borch vilde endelig hjælpe Fanny med at tage Kaaben af. Hun syntes, det var saa rasende flaut, at han skulde se denne Kjole; hun var vis paa, at han vilde skjønne alt; han kunde vel se, at den var brugt, og at den ikke passede rigtig, og saa havde vel Sivertsen til Overflod fortalt det, for der fandtes da ikke den Ting, som ikke han vidste Besked om. Men hun vidste ikke, hvorledes hun skulde hindre det heller; hvor venlig og elskværdig Borch var, saa var det dog altid paa en saadan overlegen Maade. Hun blev mere og mere forlegen. Saa skulde det være saa oplyst i Entreen ogsaa.

«Nei, hvor rødt klæder Dem godt, Frøken Fanny!» udbrød Borch, da han havde hængt Kaaben op.

«Hils Bruden fra mig og ønsk hende tillykke!» sagde han og greb igjen hendes Haand

med begge sine og trykkede den varmt, «sig hende, at jeg af mit hele Hjerte ønsker, at hun maa faa det godt.»

«Tak,» mumlede Fanny og blev rød, for det var ligesom hun syntes, han maatte vide, at hun forstod, at hans store Deltagelse for Karoline var et Skalkeskjul, et Paaskud for at kunne se paa hende saaledes og holde hendes Haand saa længe.

Det var ogsaa forvilet uheldigt, at hun skulde mødt ham, men hun kunde nu ikke lade være at glæde sig over det alligevel. Hun frembragte Borchs Hilsen til Karoline; hun gjentog hvert eneste Ord, mens hun holdt Karolines Haand og forsøgte at lægge saadan Varme i det altsammen som han, og det var saa umaadelig morsomt, at hun kunde gjøre det, uden at nogen behøvede at forstaa, hvilken Nydelse det var for hende at gjentage hans Ord.

Lunde og Sivertsen havde indfundet sig saa godt antrukne, som det var dem muligt. Der var kommen en smuk Bladplante fra Borch. Karoline var meget glad i den, den vilde pynte op i hendes Dagligstue.

«Han lader til at have mere at fegte med end vi andre, den Fyren,» sagde Schwartz, og det forekom Fanny, at det var med en vis Eftertænksomhed, han sagde det. Hun saa skarpt

paa ham, han skulde nu vel aldrig tænke paa at laane Penge af Borch i fremtidige Forlegenheder?

«Det skal ikke saa meget til for at have mere end os,» sagde hun.

«Det kan du nok have Ret i,» sagde han og lo.

Kanske det havde været en ugrundet Mistanke mod Svogeren alligevel.

Til Middag havde de Karolines Yndlingsretter, Fiskepudding og Oksesteg, og der var ogsaa et Par Flasker billig Vin. Sivertsen holdt en lang Tale til Brudeparret, men da han uheldigvis netop havde læst en meget pessimistisk Bog, blev Talen derefter. Karoline syntes dog ikke at lægge nogen Vægt paa, hvad der blev sagt, naar der bare var en Tale.

Da de skulde gaa til sit eget Hjem om Aftenen, vilde Schwartz, at en Vogn skulde hentes, men Karoline satte sig imod det.

«Jeg tænker, vi har Brug for de 60 Ørene imorgen,» sagde hun.

«Men din nydelige Brudekjole da, Karoline.»

«Aa pyt, jeg sætter den op med Naaler,» sagde hun. «Det havde nu ikke været noget at anskaffe sig hvid Kjole for» tilføiede hun halv-høit henvendt til Fanny, mens Schwartz løftede paa Bladplanten, som han skulde bære. Karoline tog begge Blomsterbuketterne.

Saa kyssede Karoline allesammen til Afsked og gav sig paa Veien til sit eget nye Hjem.

Fru Holm blev siddende hensunken i Tanker med Hovedet støttet mod Haanden. Fanny indbildte sig, at det var Fortiden, hendes Tanker var gledet tilbage til; hvis det var Tilfældet, syntes det ikke at være behagelige Erindringer, hun havde. Endelig reiste hun sig og sukkede dybt. Hun saa aandsfraværende paa Fredrik, som holdt paa at spise op Resten af Desserten, men hun bad ham ikke lade det være, som han havde ventet.

«Det er kanske endda godt, at Karoline ikke gjør sig nogen Forhaabninger,» sagde hun.

Fanny saa hurtigt paa hende. Mon hun virkelig nogensinde skulde havt Forhaabninger?

Kristian var reist. De, som var igjen, gik tause om og forsøgte at lade være at tænke paa den sidste Tid, den sidste Dag, han var hjemme; det var det eneste, de kunde gjøre, for de var ikke istand til at knytte noget Haab til denne Reise. Saa raske, som de ellers var til at bygge Luftkasteller og færdige til at vente, at der skulde komme noget godt ud af enhver ubetydelig Hændelse, kunde de nu ikke se andet, end at Kristian gik nye Gjenvordigheder imøde.

Et Par Dage efter at han var reist, mødte Fru Holm Kristians forhenværende Principals Frue; hun gik med en liden, gullokket Søn ved Haanden.

Fruen hilste meget venligt og naadigt; hun huskede, hvem Fru Holm var, hun havde seet hende, da hun kom til dem, straks Juledagene var over, og bad og bønfuldt hendes Mand om at beholde Kristian. De havde ofte saadanne Besøg af Mødre, men Fru Holm gjorde et ualmindelig fattigsligt Indtryk.

Al Fru Holms tilkjæmpede Fatning og Gudhengivenhed i Skjæbnen forlod hende, da hun saa de to, som hun nu uden videre Eftertanke gav Skylden for sin Sorg. Denne nydelige, unge Frue havde ikke forsøgt paa at faa sin Mand til at beholde Kristian i sin Tjeneste og give ham Løn, og nu gik hun her og var lykkelig og havde sin Søn hos sig; han lignede akkurat Kristian, da han var liden.

«Hvis en Forbandelse har noget at betyde, saa ønsker jeg, at han maa vokse op til Sorg og Skam for sine Forældre,» tænkte Fru Holm, og hendes Haand berørte let Guttens Hoved, mens hun saa paa ham med et Blik, som bragte Moderen til forfærdet at trække ham til sig. Det var, som hun syntes, at de onde Øine maatte kunne skade ham.

«Jeg mener, hun er blevet gal,» tænkte hun og saa forskrækket efter Fru Holm, som ilsomt gik ned over Gaden.

Fru Holm vidste ikke, hvor hun gik; hun bare vilde flygte væk, forfærdet og rædselslagen over sin Ugudelighed. Hvorledes kunde hun finde paa at hade et uskyldigt Barn, som aldrig havde gjort hende noget ondt? Ingen havde villet gjøre hende noget ondt — ikke villet, det burde hun tro, det troede hun, og alligevel havde hun gaaet og hadet alle, som havde det bedre end hende, som kunde sørge for sine Børn og hjælpe dem, — uden at hun selv vidste det rigtig, havde hun hadet dem, til nu hendes Hjertes Ondskab pludselig havde aabenbaret sig for hende. Og det forfærdeligste var, at hun syntes, at hendes Børn maatte undgælde for hendes Synd. Om Kristian omkom paa Veien, om Skibet skulde synke, brænde, springe i Luften, hun havde ikke fortjent bedre, og hun skulde ikke kny, ikke kny.

FREDRIKSSTAD
Haandværkerforening

* FREDRIKSSTAD *

Det var jo temmelig snart efter Bryllupet, at Karoline ligeud havde sagt, at det var hendes Livs største Feilgreb, at hun ikke havde taget imod Kassererposten hos Pedersen; derfor kom det ikke aldeles uventet, da hun en Formiddag

ud paa Vaaren kom ind til sin Moder og fortalte, at hendes Mand var gaaet fallit.

Fru Holm var fortvivlet, og Fanny kunde ikke lade være at sige:

«Ja, det var et Fornuftgiftermaal!»

«Jeg handlede efter mit bedste Skjøn,» svarede Karoline, «men man kan jo ikke være alvidende heller. Nu ved jeg ikke bedre Raad end at begynde at have Logerende.»

«Du ogsaa!» stønnede Fru Holm.

Sivertsen kom slentrende ind, han var alligevel ikke oplagt til at læse, mens han sad og ventede paa Middagen, sagde han. Fanny gav Søsteren et Vink om at tie, — «aa han hører saa alligevel alt igjennem Væggen,» svarede hun hviskende, og saa blev hun ved at fortælle om sine Planer. Hun maatte for det første faa nogen til at kautionere for Husleie, de maatte have en større Leilighed, og saa var det Møbler og Sengklæder. Hun havde tænkt at gaa til Falchenbergs.

«Og Borch skulde vel ikke kunne kautionere for en liden Sum?»

Det gav et lidet Sæt i Fanny.

«Men kjære Karoline, han har jo ikke andet end det, han faar af sin Fader.»

«Naa, jeg faar gaa omkring til hele Familien først, saa faar jeg se.»

Nu kom Lunde og Borch ogsaa ind; Borch

gik hen til Karoline og hilste paa hende; han havde ikke seet hende paa længe. Hun havde da ikke mistet sit forekommende Smil, tvertimod, det var ligesom groet fast, men der var kommet noget smerteligt, bittert i det, som ikke forskjønnede.

«Hvorledes staar det til, Fru Schwartz?»

«Min Mand er gaaet fallit,» svarede hun, «og nu tænker jeg at begynde med at have Logerende. De maa være saa venlig at anbefale mig til Deres Venner, og,» hun vendte sig mod de to andre, «jeg er slet ikke nøie med, hvad Slags Folk jeg faar, naar de bare betaler.»

Lunde blev siddende inde, røgende sin Pibe, efterat Borch og Sivertsen var gaaet.

«Det er mærkværdigt,» sukkede Fanny, «at der er nogle Mennesker, som altid skal være uheldige.»

«Ja, ikke sandt, De har ogsaa lagt Mærke til det? Man kan ofte ikke forstaa, at de forskjellige Ulykker, som rammer en Familie, kan staa i nogen Forbindelse med hverandre. Det kan se ud, som om det var «Skjæbnen», som Deres Søster taler om, som havde bestemt, at en skal være heldig og en anden uheldig, men jeg tænker, det er ganske ligetil at forklare. Naar man har fillede Støvler, Frøken Fanny, saa træn-

ger baade Søle og Støv ind, det er Sagen, og det har baade De og jeg, desværre.»

«Taler De figurligt?» spurgte Fanny, «for hvis ikke, maa jeg frabede mig —»

«Naturligvis figurligt, Frøken Fanny, ha ha ha. Hvor kan De tænke andet? Men bedre Folk skyr saadanne uheldige, og De bør ogsaa sky dem, Frøken Fanny, som Pesten, for de trækker alle, som nærmer sig, med i Ulykken.»

«Saa,» sagde hun og vendte sig bort, «det var da mærkeligt.»

«Har De ikke seet det da?»

«Aa jo,» sagde hun tungt, «jeg har nok det ogsaa, men jeg har ikke tænkt paa det. Jo, De har Ret, men det er grusomt.»

Fanny huskede længe den Eftermiddag, den forekom hende saa trist. Mens hun sad og broderede og forsøgte at være rigtig flittig — for ellers tjente hun ikke 10 Øre Timen, som hun havde sagt til Fru Falchenberg — gjenkaldte hun sig Lundes Ord.

Jo, det var virkelig sandt. Og hvis Borch skulde falde paa — ikke fordi hun troede det, men undertiden — ofte havde hun været dum nok til at haabe, at han tænkte paa hende — men saa skulde hun aldrig tillade, at han forenede sin Skjæbne med hendes. Han, som var saa fin og nobel, skulde ikke trækkes ned, og med en

Svoger som Schwartz, og Kristian i Amerika og Fredrik, som ingen Udsigter havde, saa kunde vel Uheld og Ulykker komme. Det var det eneste, hun kunde gjøre for ham til Gjengjæld, fordi han havde lært hende, at der var Lykke til.

I de næste Dage fik Borch næsten ikke tale med Fanny, hun havde saa forfærdelig travlt med dette Broderi, sagde hun.

Fanny sad alene inde i Mørkningen. Borch var ude, og hun ventede paa at faa se ham komme. Imens saa hun paa Maanen, som netop stod over Taget paa Skomager Olsens Værksted; den lyste jo ikke egentlig straalende gennem den uklare Byluft, men om den ogsaa var inat, saa var det da alligevel Maanen, og den mindede da om en Verden, hvor Penge ikke er mere til. Og lunt og fredeligt lyste den ind og tegnede lange, lyse Ruder fra Vinduerne bortover Gulvet.

Der kom Borch! Han stansede og klappede Frøken Svanfelts lille, hvide Hund. Mon han ikke saa bortover til hendes Vindu ogsaa? men det var for mørkt til, at han kunde se hende. Der hørte hun ham lukke op Entredøren. Det var saa trygt og godt at vide, at han var hjemme i sit eget Værelse og ikke kunde tale med andre Damer, som naturligvis stod over hende i enhver Henseende. Hun sagde til sig selv, at hun nu

var saa lykkelig, som det var muligt at blive for hende her i Verden.

Der ringte det. Borch skyndte sig ud at lukke op. Det var Frøken Andersen. Han fulgte hende ind.

Frøken Andersen vilde bare skvætte indom for at sige Fru Holm, at der var billigt Smør at faa hos Pedersen.

Da hun hørte, at Fru Holm ikke var hjemme, paalagde hun Fanny endelig ikke at glemme at sige det, og saa skyndte hun sig afsted igjen.

«Jeg skal tænde Lampen,» sagde Fanny, da Borch ikke lod til at ville gaa.

«Maanen lyser jo,» sagde han, «er De ikke glad i Maaneskin, Frøken Fanny?»

«Jo,» svarede hun, «og jeg har seet ordentligt Maaneskin, saadan som det kan være paa Landet, hos mine Bedsteforældre, da jeg var Barn. Det lyste fra Markerne, og Elven glinsede som Guld. Det er vist ikke saa slemt at være fattig paa Landet som i en By; der er saa meget vakkert at se.»

«Ja, jeg ved ikke. Jeg har, oprigtig talt, ikke tænkt over, hvorledes det kunde være at være fattig, før nu — før jeg lærte at kjende Dem.»

Fanny blev lidt stram. Man kunde nok selv sige, at man var fattig, men at høre andre sige det var ikke videre behageligt.

«Er det noget at blive stødt over da, Frøken Fanny? Jeg har jo ikke kunnet undgaa at se, hvor De er trykket af alt dette her, og at fatte den varmeste Medlidenhed med Dem.»

«Jeg burde vel være taknemlig for Deres Medlidenhed,» sagde hun bittert.

«Ja, hvorfor ikke?» Det var Begyndelsen, han smilte og saa paa hende, saa at hun med et blev saa angst for en Afgjørelse; skulde det være forbi med hendes tarvelige Lykke alt nu? For han skulde ikke trækkes med ned, det stod fast.

«Jeg glemmer, at jeg skal have færdigt Broderiet til iovermorgen,» sagde hun og reiste sig hurtigt, «jeg maa faa Lys og begynde at arbeide igjen.»

«Jeg kan ikke holde ud længer at se Dem i disse Forhold,» udbød han heftigt, «enhver Ydmygelse, som De lider, oprører min Stolthed. Gaa ikke da, Fanny, jeg maa tale med Dem.»

Hun mumlede noget om Fyrstikker, men lod sig viljeløs føre tilbage.

«Jeg forstaar ikke, hvorfor De har været saa forandret de sidste Dage, Fanny. Jeg saa Dem i Haabet som den lille, nydelige Fru Borch,» hviskede han og tog hendes Haand, «og jeg troede, vi forstod hverandre. Deres Øine har sagt mig det alt for længe siden, Fanny.»

«Er det muligt,» sagde hun usikkert, «men kan De ikke have taget fejl? Jeg havde virkelig haabet, at De aldrig vilde sagt noget saadant.»

«Det havde jeg jo heller ikke tænkt fra først af, før jeg var bleven Kandidat og ikke længer var afhængig af min Fader, men — mine Forældre vil snart blive glad i Dem, Fanny, og — ingenting kunde jo være rimeligere, end at De opholdt Dem der, til jeg var bleven færdig.»

«Det nytter Dem ikke at forsøge at indbilde mig, at De ikke vilde grue for at fortælle Deres Fader en saadan Daarskab. Nei, tænk bare aldrig mere paa det.»

«Jo, vi vil tænke paa vor egen Lykke, Fanny,» bad han, «tror De ikke, at den nok kunde være værd at døie lidt for da? — Jeg forstaa Dem slet ikke, Fanny. Se bare paa mig, saadan som De har gjort ofte før, saa lover jeg Dem, at jeg skal kjæmpe som en gal Mand mod Far og mod hvem-somhelst for at vinde Dem.»

Han var ræd, hun saa det, hun hørte det, han var ræd for at miste sit Livs Lykke, og det greb hende med Forfærdelse; kunde det være muligt, at hun tog fejl nu da?

Men det var jo for hans egen Skyld, hun maatte sige nei; det havde jo staaet klart for hende, da hun endnu kunde tænke fornuftigt.

«Det gaar ikke an,» sagde hun endelig med Anstrengelse.

«Men hvorfor ikke? Hvis De holder bare det allermindste af mig, Fanny!»

«Det er — et Slags Løfte,» stammede hun, «jeg skal fortælle det engang, men ikke nu.»

Hun syntes, han blev aldeles bleg, saa snudde han sig braat om og gik, men i Døren stansede han og sagde: «Det vilde bare være ubehageligt for os begge, om jeg blev boende her længer,»

«Ja,» hviskede hun.

Nu var det gjort.

Hun var i en Ophidselse, som kunde gjort hende istand til hvilkensomhelst Heltedaad. Hun vidste, at hun kunde gaaet i Ilden for ham lige i Øieblikket, ja meget heller det, det var gjort med en Gang, mens nu — hun følte det ligesom forud, at det ophøiede Mod til at ofre sig maatte vige for et tærende Savn.

Og saa var der en Tanke, en lav, ussel Tanke, som trængte sig frem: hun havde skilt sin Moder af med hendes bedste Logerende! Midt i sin Kjærlighedssorg og sin høimodige Offervillighed kunde hun ikke lade være at sørge over de 50 Kroner om Maaneden, som de mistede. Og det var den allervanskeligste Tid til at faa leiet bort igjen.

Og — om saa ikke dette Offer havde været

nødvendigt, tænk, om det ikke havde været nødvendigt! Om det bare havde været et overspændt Paafund af hende! Hun var saa opskræmt af Modgang og Fattigdom, at hun kunde tro hvadsomhelst, Folk fandt paa at sige til hende, og Lunde sagde bestandig saa meget, som ikke andre sagde. Det var rent til at blive gal over.

Hun pressede Ansigtet mod Bordpladen og holdt Hænderne om Hovedet, mens hun stønede: Tænk, om det ikke havde været nødvendigt!

«Men kjære, sidder du i Mørke endnu, Fanny?» sagde pludselig Fru Holm, som var kommen ind, uden at Fanny havde hørt det, «hvoreledes skal det gaa med Broderiet, som skal være færdigt til iovermorgen? Du kommer til at sidde oppe og sy inat.»

«Det er sandt, Broderiet,» sagde Fanny og saa sig forvildet om. Fru Holm tændte Lampen.

— — — — —
 Det var først nogle Dage efter, at Borch var flyttet, at Fanny blev lidt beroliget.

Den Snedker, som Fru Holm havde kjøbt de bedste Møbler af paa Afbetaling, tog dem tilbage paa Grund af, at hun havde undladt at betale Afdrag. Skjønt det var leit at se Fru Holms Fortvilelse, saa var det dog en Beroligelse for Fanny. Saa vidste hun da ialfald, at hendes

store Offer ikke havde været unødvendigt. Hun havde skaanet ham for at blive trukket med ind i denslags Ting. Og en Lykke var det da, at Borch var flyttet, før den Skam var overgaaet dem.

Var det ikke Skam kanske? Jo, det kunde ikke hjælpe, hvad Lunde sagde. Det var, som hun syntes, hun formelig krøb sammen, naar hun mødte nogen af Gaardens Folk. Al Verdens pene Talemaader om Moral kunde ikke hindre det.

Lige nedenfor Fru Holms Port laa en Dag en Hund og slikkede ivrigt den ene af Labberne.

«Afveien, Bikje!» sagde en Mand, som kom trækkende med en Kjærre ind af Porten, og sparkede til den. Hunden udstødte en Klynken og hinkede længer ind lige mod Fanny, som netop kom gaaende.

Der var noget i dette, Hjælpeløsheden og Afmægtigheden kanske, som bragte Fanny til at tænke paa sig selv.

«Stakkars Bisen!» sukkede hun, idet hun gik forbi.

Men denne lille Venlighed syntes at have vakt Haab hos Hunden. Den stillede sig foran hende og logrede med Halen og saa paa hende

saa resigneret med sine blide Øine, mens den fremdeles holdt Labben oppe. Fanny blev staaende. Der var et Saar paa Labben, som den slikkede Blodet af. Kanske kunde hun gjøre lidt for en lidende Medskabning, hun ogsaa. Den kunde da ialfald faa ligge i Fred inde hos dem en Stund. Hun lokkede den med ind og lod den lægge sig ved Ovnen.

Det var en Bondehund, sort, glathaaret, støvet, med stort Hoved og lange Øren.

«Ingen Race!» sagde Fredrik med Kjendermine, da han fik se den, men han var desuagtet aldeles optaget af Hunden hele Aftenen. Han og Fanny vaskede Saaret og gav den tørt Brød at spise.

«Farvel da, Bisken, og bliv snart bra igjen,» sagde de og slap den ud om Aftenen.

Men næste Morgen, da Pigen fra Kampen kom vandrende, smat den ind med hende og stod der saa ydmyg og saa paa Fru Holm og Fanny med bedende Øine.

«Jo nu har du gjort det godt, nu har vi Hund ogsaa!»

«Den blir vel snart bra igjen, saa gaar den af sig selv,» trøstede Fanny. Hun var paa en Maade glad over, at den var der, det havde været uhyggeligt at tænke paa det syge Dyr, som var overladt til sig selv.

Og saa blev den der Dag efter Dag. Fru Holm truede jo daglig med at bringe den paa Politistationen. «Men saa bliver den vel skudt,» indvendte Fanny og Fredrik, og at det hengivne Dyr skulde blive skudt, var dem saa uudholdeligt at tænke paa. «Da var det bedre at avertere i Aviserne, naar vi bare havde Raad til det.»

Men de fik aldrig Raad til en Udgift udenfor det nødvendige til det daglige. For det var blevet værre. Fru Holm fik ikke leiet bort det Værelse, som Borch havde havt, og hun havde ikke mere noget Haab om det heller; saadan paa Vaarparten var det ikke let at faa leiet bort. Det var et føleligt Tab, og hvordan de havde baaret sig ad eller ikke, saa havde de ikke kunnet undgaa ny Gjæld ved Karolines Bryllup.

Sivertsen klagede lydelig over Kosten hver Dag, og da selv Lunde, som havde tiet stille i det længste, sagde, at det var for skral Kost i Længden, saa spurgte Fru Holm dem, om de vilde spise Middag ude. De gik ind paa det, og det følte som en Lettelse for Familien, skjønt det var en Formindskelse af Indtægterne. Saa var det da ialfald ikke saa nøie med, hvad de havde til Mad.

Naar Fredrik mismodig sagde, at han var omtrent lige saa sulten, naar han gik, som naar han kom hjem til Middag, stansede Fru Holm

hans Klager ved at sige, at hun vidste ikke, hvor længe det kunde hænge sammen endnu.

«Men naar det ikke hænger sammen mere da,» spurgte Fredrik engang halv nysgjerrig, halv angst, «hvad da?»

Fru Holm kneb bare Læberne sammen, som om det da gjaldt at være forberedt paa det værste.

Da Hundens Saar var lægt, fulgte den Fredrik til Butiken hver Morgen.

«Jeg havde rigtignok aldrig troet, at jeg skulde blive saa flot at gaa med Hund,» sagde han, og paa Veien gik han uafsladelig og fløitede paa den.

Han kaldte den «Cæsar.»

For Fanny var det en lettende Hvile fra hendes egne Tanker at beskjæftige sig med den. Naar Fredrik kom hjem, fortalte de hinanden mærkelige Beviser paa Cæsars Klogskab.

En Formiddag kom en Frue, som boede i samme Gaard, ind i Kjøkkendøren og beklagede sig over, at Hunden havde stjaalet et Stykke Kjød fra hende, og kom med Hentydninger til, at den fik for lidet Mad. Portnerkonen kom netop forbi, og hun sagde med høi Stemme, at det var en Skam at se, hvor skranglet Hunden var, og med endnu høiere Stemme, at slikt var Dyrplageri. En af Frøken Svanfelts Logerende,

en Herre, som havde to Værelser, elegant klædt og med Briller, kom ogsaa og sagde i Forbigaaende, at han havde lagt Mærke til den, og at den skulde bringes til Politistationen, og han sagde det paa den eiendommelige Maade som Folk, der ved, at deres Ord har Vægt.

Fru Holm holdt med alle og lovede at gjøre, hvad de forlangte.

Portnerkonen fjernede sig, idet hun udtalte, at det var en daarlig Velgjerning at tage til sig fremmede Hunde paa den Maaden, og at Folk, som ikke —

Det sidste af hendes Tale hørte ikke Fru Holm og Fanny. Ordene tabte sig ned igjennem Kjeldertrappen, men de kunde altfor godt tænke sig, hvad der manglede.

Fanny skalv af Skræk. — «De skal ikke gjøre dig noget,» sagde hun og klappede Dyret ustanseligt; dets taknemlige Øine saa ind i hendes og gjorde hende fortvilet over, hvor liden hendes Evne var til at beskytte det; «før skal jeg gaa fra Dør til Dør og tigge.»

«Jeg forstaar ikke, hvad du har tænkt paa med at beholde denne Hunden,» sagde Fru Holm, «vi skulde altsaa have betalt Skat for den ogsaa. Nu gaar jeg ned paa Politikammeret.»

«Vent da, til Fredrik kommer hjem,» bad Fanny forskrækket.

«Ikke paa nogen Maade.» Fru Holm tog alt paa sig Reisetøiet.

«Vi maa betale,» raabte Fanny, «hvis vi sender den did.»

«Maa vi betale?» Fru Holm stansede.

«Ja, og ikke saa lidet heller,» forsikrede Fanny dristig og noget beroliget over, at hun havde fundet det rette Ord til at stanse Moderen midlertidig, «vi kan da vel vente de faa Timerne, til Fredrik kommer.»

For Fredrik var det, som hans bedste Ven var dømt til Døden. Han og Fanny spurgte hinanden, hvad de skulde gjøre. Cæsar var bare Skind og Ben, det var vist og sandt, men de var nok ikke selv i bedre Hold, mente Fredrik.

«Fattigfolks Velgjerninger blir ikke bedre end Dyrplageri,» sagde Fanny bittert, «husk paa det til en anden Gang, Fredrik.»

Var det, fordi hun tænkte paa Velgjerninger? Hun fik med et en lys Ide, hun mindedes den lille Frøken Falchenbergs gode Ansigt.

«Jeg skal forsøge, om ikke Cæsar kan reddes,» sagde hun til Fredrik.

«Jeg stoler paa dig,» sagde Fredrik høitideligt og trykkede hendes Haand, idet han gik.

Fanny gjorde et omhyggeligt Toilette og gik udover Drammensveien, temmelig beklemt om

Hjertet. Det var Tiggeri og vilde blive betragtet som Tiggeri, det var hun paa det rene med.

Hun havde Lykken med sig, forsaavidt som hun fik tale med Frøken Falchenberg alene i hendes eget Værelse.

«Hvad kan jeg gjøre for Dem?» sagde Frøken Falchenberg venligt.

Fanny fortalte, hvorledes de kom til at tage Hunden til sig, og hvor hun og Broderen var blevne glade i den, og i hvilken Fare den nu svævede.

«Vi har jo ikke — saa meget Mad, som passer for en Hund — jeg mener Ben og denslags,» stammede hun.

Frøken Falchenberg var meget rørt.

«De skal ikke angre paa, at De kom til mig,» sagde hun, «Deres Hund er min første Protegé, og dette er en Æressag for mig. Men hvad vil De, jeg skal gjøre?»

«Ja, jeg ved ikke, hvad der er bedst. Om De vilde lade mig faa hente Ben til den af og til —, men saa er det jo Skatten —, eller De vilde tage den til Dem.»

«Ja, jeg faar tale med min Moder om det.»

En Stund efter kom begge ind; der gik som en Isning gjennem Fanny, det værste var igjen.

«Det var vel betænkt af Dem at henvende Dem til Dagny med Deres Bøn,» sagde Fru

Falchenberg smilende, og en saa mægtig Personlighed var hun ved Siden af Fanny, at denne i sin Ringhed med et følte sig paatvungen den andens Tankegang og syntes, hun var gennemskuet: det havde været lumpent og mærkelig snedigt af hende at vinde det troskyldige Barn, Dagny Falchenberg, for sin Plan.

«Det var saa sørgeligt,» stammede hun undskyldende, «en saa stor Hengivenhed og Taknemlighed.»

«Ja vel, men man bør aldrig paatage sig Velgjerninger paa andres Regning, min kjære Fanny.»

«Velgjerninger? Det var aldrig Meningen, at det skulde være en Velgjerning.» Fanny lo skjærende. «Tro ikke, at jeg vilde formaste mig til at gribe ind i velstaaende Folks Rettigheder! Men Hunden var syg og vilde ikke gaa igjen, og havde det ikke været, fordi den ser paa mig — den ser paa mig — jeg kan ikke holde ud at tænke paa de tillidsfulde Øine og saa —»

Fanny kunde ikke sige mere, hvis hun ikke skulde begynde at græde. Fru Falchenberg saa det, og det formildede hendes opblussende Forargelse over Fannys stødende Ord.

«Jeg har jo lovet Fanny at hjælpe hende i dette, Mama,» sagde Frøken Falchenberg og hævdede Hovedet med en Smule Selvfølelse, «og

jeg bryder ikke mit Ord for første Gang for en Hunds Skyld.»

Fru Falchenberg saa paa Datteren og smilte.

«Nu, saa lad den komme hid,» sagde hun, «siden Dagny har lovet det. Saa faar vi avertere i Aviserne, om det skulde være muligt at faa fat paa dens Eier. De skal faa lidt Ben med til den imidlertid.»

Fru Falchenberg hentede Levningerne af en Oksesteg.

«Der er lidt Kjød paa ogsaa, men det gjør vel ikke noget?» spurgte hun med et Smil, og det undrede Fanny, at det ikke jagede hende ind i et Musehul.

Men hun kunde ikke vægre sig for at tage imod det. Hendes Holdning blev mere og mere slap, mens Øinene stirrede paa det fine lyse Kjød. Ansigtet var varmt og rødt, og paa hvert Kind oppe ved Øinene var der to smaa brændende mørkerøde Flekker. Nei, hun kunde ikke sige noget. Disse Mennesker foragtede hende jo alligevel, hvorfor kunde hun saa ikke tage imod Kjødet, som hun havde saadan Lyst paa?

«Saa,» sagde Frøken Falchenberg fornøiet, da hun havde pakket det ind i en brun Papirpose. Fanny takkede.

«De kan gjerne bringe mig Hunden — lad mig se — iovermorgen — i Mørkningen,» sagde Frøken Falchenberg.

I Mørkningen? Fanny saa sky paa hende. Skammede Frøken Falchenberg sig over, at nogen skulde se hende gaa ind her? Og hun havde troet, at hun var noksaa antagelig antrukken; hun havde jo skrabet sammen det bedste af, hvad de havde i hele Familien, til dette Besøg: Karolines Kaabe, Moderens Handsker, som rigtignok var for store.

«Ja Tak,» sagde hun stilfærdig.

«Behøver Fattigdom altid at være uskjøn?» spurgte Frøken Falchenberg grundende, da Fanny var gaaet.

«Nei, visselig ikke,» svarede Fru Falchenberg, «hvad skulde der være iveien for at bære sin Fattigdom med Værdighed?»

Fanny ilede nedover de tæppebelagte Trapper.

Derudenfor vistes et lidet Glimt af Sjøen, som skvulpede fri og let mod Stranden. Den, som laa paa Bunden der og aldrig mere saa Mennesker!

Hun blev ved at gaa nedover, hun kunde ikke gaa hjem endnu, mens hun var hed af — af Skam. Hun vilde blive træt af at gaa, saa træt, at hun ikke længer orkede at tænke. Endelig maatte hun snu.

Da hun kom ind, var Karoline netop kommen for at hente sin Kaabe, og Fredrik kom straks efter.

«Falchenbergs vil tage Cæsar til sig iover-

morgen,» sagde hun til Fredrik som Svar paa hans spørgende Øiekast.

«Nei, er det muligt?» raabte han, «du bliver en fin Hund du da, Cæsarbisken min. Vi skal aldrig spadsere ud sammen om Morgenene mere, men jeg haaber, du vil kjendes ved mig, naar du træffer mig paa Gaden. Kjød!» skreg han og var med et Sprang henne ved Bordet, hvor Fanny tog Stegebenet ud af Papirposen.

«Det var da et nydeligt Kjød,» sagde Karoline og flyttede sig nærmere.

«Skaf Kniv, Fredrik, fort!»

Fredrik rev op sin Tollekniv og begyndte at skjære op Kjødet, men det største Stykke puttede han i Munden.

«Nei, dette er da for galt . . . at spise uden Gaffler!» udbrød Fru Holm.

«Vi kan ikke vente saa længe,» svarede Fredrik, idet han lod et stort Stykke forsvinde i sin Mund.

Karoline havde taget af sin ene sorte Handske med hvidslidt Pegefinger og tog med paatagen Ligegyldighed langsomt det ene Stykke efter det andet. Fanny var overdrevent lystig, lo og skar op Kjød og stak af og til et Stykke hen til Moderen, som sad ganske rolig og ikke paa nogen Maade røbede, at hun kunde føle nogen Trang til Mad.

«Jeg undres, om Kristian ogsaa vilde været svært glad i dette», sagde Fredrik.

Fru Holm sukkede, og Fanny holdt op at le.

De havde endt sit Ekstramaaltid, og Karoline var gaaet.

Fanny bøiede sig ned til Cæsar, som laa og strakte sig mæt og velbehagelig foran Ovn.

«Ved du, hvad jeg har gjort for dig?» sagde hun sagte, «og dig maa jeg ogsaa give fra mig, for at du kan faa det godt, dig ogsaa, stakkars, lille Cæsar!»

Og Cæsar logrede med Halen og saa saa taknemlig paa hende, som om den havde forstaaet hende, og saa stak den sin vaade, sorte Snude op i Ansigtet paa hende. Hun havde hørt, at man kunde faa Bendelorm eller Trikiner af det. Af Trikiner døde man vist snart, og det var jo ikke Selvmord.

Sommeren var kommen saa ualmindelig sent, men naar det ikke havde været, fordi man sparede paa Kul og Ved, saa maatte den gjerne have kommet endnu senere, for saa havde man da en Udsættelse med Bekymringerne for Sommertøi, og andet bragte den ikke.

Af og til havde de havt Brev fra Kristian, men det var ikke frit for, at de gruede for at aabne dem.

Han skrev altid ganske kort og gav ikke mange Oplysninger om, hvorledes han havde det, og hans Moder og Søskende var taknemlige for hans Taushed.

De havde ogsaa undertiden havt Besøg af Fru Falchenberg. Hun fortalte Historier om Fattigdom og Elendighed, for at de kunde vide, at der var Tusinder, som ikke havde det saa godt, og saa skaffede hun Fanny Søm for sine Bekjendte og fortalte hende om Damer, som hun tog sig af, som sad oppe om Natten og strikkede.

Fanny saa træt paa hende, «Kan det lønne sig at brænde Lampe for det?» spurgte hun frygtsomt.

«Der er Mennesker, som ikke forsmaar en noksaa liden Fortjeneste,» sagde Fru Falchenberg.

«Ja, naar det haster med et Arbejde, gjør jeg det ogsaa, og — kanske jeg burde forsøge,» sagde hun.

«Og De vil vist faa Glæde af det, Fanny,» sagde Fru Falchenberg høitideligt. Hun fandt, at Fanny havde forandret sig betydeligt til sin Fordel. Hun havde et Udtryk, som hun var knækket.

Da Fru Falchenberg var gaaet, tænkte Fanny: Gid Falchenberg snart gik fallit! At se hende fattig vilde være den største Fornøielse, jeg kunde opleve!

Den eneste Nydelse, Fanny havde, var, før hun sovnedede om Aftenen, at ligge og tænke paa Mødet med Borch. Hun havde lovet ham en Forklaring den Aften, og hun vilde holde Ord. Engang skulde han faa vide, hvorfor hun ikke vilde blive hans Kone. Naar de var blevet gamle, vilde hun komme til ham med et tæt Slør for Ansigtet og fortælle det — eller kanske heller før de var blevet rigtig gamle, om 5 Aar, eller om 2 Aar?

«Tror du, at du bliver færdig med det, Fanny?» spurgte Fru Holm bekymret, mens hun dækkede Middagsbordet.

«Jeg maa sidde oppe inat ogsaa», svarede Fanny kort.

Pludselig rettede hun Ryggen og slap Arbeidet.

«Ved du, hvorfor de aldrig kan bestille et Arbeide itide?» sagde hun, «jeg tror, det maa være, fordi det er en Slags Nydelse at vide, at man kan plage et Menneske for nogle Kroners Skyld.»

«Bevares, Fanny,» sagde Fru Holm og saa ud af det aabne Vindu, om nogen kunde have staaet i Nærheden og hørt det, «lad aldrig nogen høre, at du ikke er taknemlig for Arbeide.»

Sivertsen og Lunde kom ind for at sidde og røge sin Pibe efter Middagen i Selskab.

«Jeg har hørt en meget sørgelig Nyhed idag,» sagde Sivertsen og forsøgte at se bedrøvet ud, «jeg traf en af vor Ven Borchs Bysbørn, han fortalte» — Sivertsen havde selv en Fornemelse af, at han saa altfor glædestraalende ud, og gjorde igjen et Forsøg paa at udtrykke Sorg — «at Borchs Fader har gjort noget Humbug der borte med Pengeaffærer. Han vidste ikke saa nøie, hvad det var, men han antog, at Borch kom til at tage Afsked.»

«Hans Fader,» gjentog Fanny forfærdet.

«Han bliver vel ikke fuldt saa overlegen nu,» mente Sivertsen fornøiet, «naar han skal begynde at søge sig et lidet Ben hist og her han ogsaa, som vi andre, og ikke saa flot antrukken heller, tænker jeg.»

«Lad os drikke Borchs Skaal i Vand, Frøken Fanny,» foreslog Lunde, «han er nu en af vore, ha ha ha.»

«Jeg hørte nylig, at han skulde have forvredet Foden,» sagde Sivertsen, «men kanske det bare er et Paaskud for at slippe at træffe sine Bekjendte en Tid.»

Fanny var saa rystet over den uventede Efterretning, hun kunde ikke tage fat paa sit Arbeide igjen efter Middagen.

Det var jo saa sørgeligt dette, og Lunde havde sagt: han er nu en af vore. Tænk, hvor

sørgeligt, men — hun sørgede ikke alligevel. Tvertimod. Det var netop det, hun havde villet redde ham fra, men naar det ikke havde nyttet, saa —.

Hun vilde gaa til Borch straks. Hun havde været ulykkelig saa længe; nu, hun havde begyndt at fatte Haab igjen, kunde hun ikke holde det ud et Minut længer.

Hun kom hurtig ind med Reisetøi paa.

Lunde og Sivertsen sad der endnu med sine Piber.

«Hvor skal du hen, Fanny?» spurgte Fru Holm.

«Jeg vil høre, hvorledes det er med Borch, han har jo brukket Benet.»

«Bare forvredet det,» sagde Sivertsen.

«Ja, men det er omtrent det samme det,» lo hun, «ialfald ligesaa slemt, det har jeg virkelig hørt. — Kanske — kanske De vil være med, Lunde?» spurgte hun, hun syntes, Sivertsen havde seet paa hende.

«Ja gjerne,» sagde Lunde og lagde væk Piben.

«Vil De være med op — eller vil De vente paa mig her?» spurgte hun beklemt, da de var kommen frem.

«Jeg kan gjerne vente.»

«Ja, jeg skal være her igjen øieblikkelig,» sagde hun og gik hurtig op ad Trappen og — saa var hun i hans Værelse, inden hun vidste Ord af det.

Hun havde aldrig tænkt over, at det skulde være saa vanskeligt; hun saa som i en Taage, at Borch sad der og kunde ikke røre Benet.

Han rakte ud Haanden, hun fik et Indtryk af, at han var meget alvorlig.

«Tak, Frøken,» sagde han, «for at De kommer og ser til mig.»

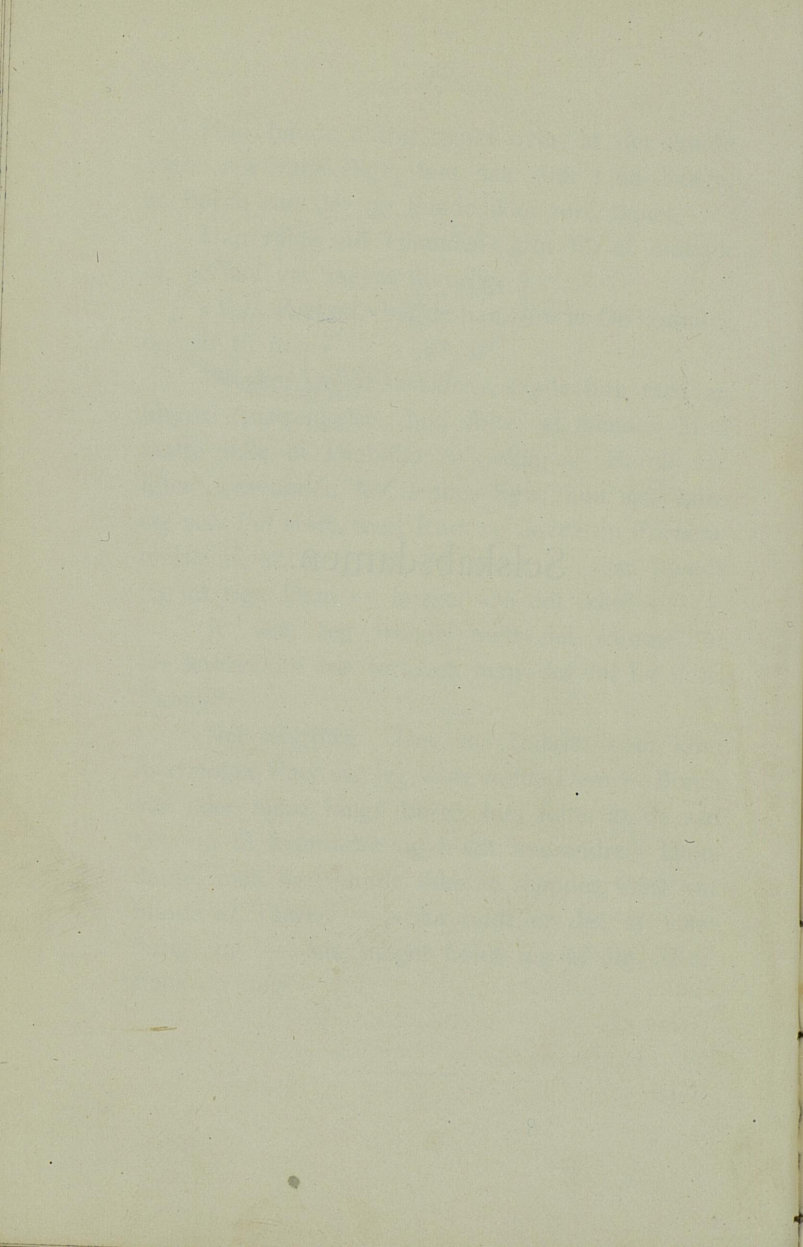
«Husker De, at — sidst,» sagde hun med en uhyre Anstrengelse, hun følte, at hendes Mod taalte ikke et Øiebliks Afkjøling — Borch var igjen forsvunden for hendes Syn; hun saa bare sig selv i et stort, tomt Rum og havde en Fornemmelse af, at nu gjaldt det Livet, — «saa lovede jeg at sige Dem — husker De det ikke?»

«Jo vist, jeg troede med det samme, at De kanske alt var forlovet, men det var De ikke, Fanny?»

«Nei langtifra Det var Lunde, som kom med noget Væv, og jeg vilde redde Dem.» Borch var ikke mere langt borte, hun følte, at de sad tæt op til hverandre og holdt hverandre i Hænderne, men hun kunde ikke se, hendes Øine var blinde af Taarer. — «Saa ondt er det at være fattig, og — saa meget holdt jeg af dig. Forstaar du mig?»

Selskabsdamen.

Frøken Signe Lund havde læst i Avisen om Morgenens, at den gamle, rige Enkefru Petersen søgte en Selskabsdame, og saa var det faldt hende ind, at det kanske var noget for hende.

Mellem 5 og 6 var det, og endnu manglede Klokken nogle Minutter i 5. Frøken Lund begyndte at sagtne sin Gang for ikke at komme for tidlig. Da lagde hun Mærke til, at saa mange Damer gik forbi hende med raske, forretningsmæssige Skridt, og allesammen gik de ind af Grinden der og ned igjennem Alleen, hvor en gammel Gaard skimtedes dybt inde mellem Træerne.

Det var da latterligt, skulde de være Ansøgerinder alle disse? Det var vel bedst at gaa ind strax da.

Hun blev vist ind i et Værelse, hvor der var fuldt af Damer, som sad og ventede.

Frøken Lund satte sig paa en af de faa ledige Pladse. Den Dame, hun sad ved Siden af, sagde imødekommende: «De er ny, ser jeg.»

«Ja,» sagde Frøken Lund uden egentlig at vide, hvad den anden mente.

«Det er første Gang, De søger Post, mener jeg,» forklarede den anden. «Alle vi andre,» — hun saa sig smilende om — «træffer hverandre omtrent daglig.»

«Det er mange, som søger,» sagde Signe modfalden.

«Ikke endnu. Til en saadan Post melder der sig mindst — ja lad mig se, — naar der søges en ung Dame til Hjælp og Hygge uden Løn, melder der sig mindst en 50, saa kan De selv tænke Dem her, hvor der er en saadan Løn! Der er nok ikke mange Poster som denne, maa De tro. Det er som en Statsraadspost for en af os det.»

Nu var det den meddelssomme Dames Tur at gaa ind, og Signe blev siddende igjen betydelig mindre kjæk end før.

Da Damen kom ud igjen, sagde hun til Signe: «De søger vel ogsaa Posten ved Børneasylet?»

«Nei.»

»Ikke? Ja, did skal jeg nu, men jeg maa gaa en lidt rask Tur først for at faa Kulør. Man maa se saa frisk og ny ud hver Gang, som om

man aldrig i sit Liv havde søgt en Post før, ser De. Paa Gjensyn!»

»Farvel,» sagde Signe beklemt. Hun havde faaet et Indblik i Tingene, som ikke var hyggeligt. Og hun havde god Tid til at tænke over, hvad hun havde hørt, mens den ene efter den anden gik ind og kom ud igjen. Hun havde sagt — saa svært vigtigt, syntes hun nu — «jeg vil sørge for mig selv,» og hun havde troet, at Sagen dermed i det væsentligste var afgjort. Det var ikke faldt hende ind, at det kom an paa, om der var nogen, som vilde lade hende faa Lov til det.

Endelig var det hendes Tur.

Fru Petersen var en liden, sped, sammensunken Skikkelse med blide Øine og en klangløs Stemme.

Det var saa lunt og dæmpet og halvmørkt i det store, gammeldagse Værelse, hvor hun sad i Lænestolen med en Skammel under Fødderne. Træerne i Haven udenfor, som skyggede for Vinduerne, bevægede Grenene ganske sagte og daskede af og til ind paa Ruderne. Det forekom Signe, at et saadant Hjem var det mest attraaværdige, hun kunde tænke sig, naar man ikke havde noget mere med Verden at gjøre saaledes som hun. Her var saa lunt og saa afstængt.

Signe kunde ikke give andet end utilfredsstillende Svar paa alle Fru Petersens Spørgsmaal.

Hun havde ikke havt nogen saadan Stilling før, og hun var halv skamfuld over, at hun kunde finde paa at søge denne Post, som var «som en Statsraadspost», første Gang hun skulde forsøge noget.

Hun blev derfor høilig forbauset, da Fru Petersen sagde: «Jeg tror, vi to vilde komme godt overens. Kunde De komme til mig strax?»

Ja, det kunde hun, gjerne om det var imorgen.

Fru Petersen reiste sig og kyssede Signe paa Panden.

«Saa er det afgjort da, Vennen min,» sagde hun.

Hun havde endelig givet efter for sin Datters Bønner om at faa sig en Selskabsdame, fortalte hun, men havde hun vidst, at det var saa brydsomt, saa mange at tale med og saa mange Attester at læse, saa skulde hun overladt til sin Datter at ordne det.

«Men saa havde hun kanske ikke valgt Dem, saa det var heldigt alligevel,» tilføiede hun venligt.

Signe kunde ikke begribe, hvorledes hun kunde have været saa heldig. Hun vidste ikke, at hendes Udseende og Væsen maatte gjøre et fordelagtigt Indtryk paa den gamle Dame.

Signe Lund havde en skjær, lys Hud og graabrune Øine med lange, sorte Øienhaar, og altid havde hun et blidt, forekommende Udtryk.

Der var noget nøgternt over Kinderne og over de smale Læber endnu mere. Det vistest, at de aldrig havde sagt et uoverlagt Ord, aldrig smilet, undtagen naar det forlangtes. Men hun slog saa ofte Øinene ned, og da skjulte de lange, sorte Øienhaar, hvor kjed hun var af altsammen. Men Fru Petersen syntes just, det saa saa kvindeligt ud.

Og da Fru Petersen var blevet rigtig kjendt med sin Selskabsdame, gik det op for hende, at hun havde været i Besiddelse af et ligefrem genialt Blik, da hun ved første Øiekast saa, hvor fortræffelig skikket Signe var for sin Stilling. Der var ikke en af Fru Petersens Veninder, som ikke henrykt udbrød, naar de saa Signe: «Nei, hvor hun er takkelig og kvindelig!»

Da smilte Fru Petersen fornøiet, hun var stolt af, at hun havde opdaget hende.

Og Signe var tilfreds og taknemlig. Hvad hun havde seet og hørt den Dag, hun søgte denne Post, bidrog endnu mere til det. Hun havde sluppet at komme med i Flokken, som gik og «søgte». Der gik ingen Dag, uden hun priste sig lykkelig. Og det kunde man kalde at komme sovende til det gode. Et saadant fredeligt, komfortabelt Hjem var just efter hendes Smag. Og nu kunde hun hengive sig til sit eneste Sværmeri, Haandarbeider. Fru Petersen var taknemlig over,

at Signe dekorerede Værelserne med sine Hænders Gjerning, og lod hende skaffe sig alt det nyeste og kostbareste i den Retning. Hun svælgede i Mønstre, pompeianske, byzantinske, gammel-nordiske o. s. v. Og jo vanskeligere og senere et Arbeide var, desto ivrigere gav hun sig ikast med det.

Ja, det var rigtignok gode Dage, men ensformigt var det, frygteligt. Ingen anden Forandring end, at Løvet paa Træerne udenfor blev gulere, og siden at det blev tyndere for hver Dag. Det var ikke rart, om hun længtes efter Søndagene, da Harboes kom til Middag, de bragte da ligesom Liv med sig. Fru Harboe, Fru Petersens Datter, kom jo ogsaa ellers ind paa en liden Visit, og Doktor Torgersen kom ogsaa ofte.

Hun kunde ikke andet end længes efter Søndagene, mere og mere jo længer hun var der. Hun glædede sig formelig til at dække et stort Bord Søndag Middag og tage frem saa meget som muligt af det underlige, gammeldagse Sølv-tøi og pynte med Blomster. Begge Harboes Gutter var ogsaa med undertiden, og Signe syntes, det var morsomt, naar de kom. Hun og Gutterne var gode Venner, de vidste, at det var hende, som sørgede for dobbelte Portioner af Syltetøi, naar de skulde komme. Men Gutterne var lidt for urolige for Fru Petersen, saa ialmindelighed

maatte de gaa hjem strax over Middagen. Fru Harboe sagde bestandig, at saadan Oxesteg kunde hun aldrig faa, og Magen til Mors Stuvinger fandtes ikke. Harboe var temmelig taus. Signe havde en Mistanke om, at han kjedede sig her sammen med de tre Fruentimmer, som han ikke kunde tale med om nogen Ting.

Han kunde være vittig, men han gad næsten aldrig her. Men Fru Harboe fortalte sin Mor og Signe, hvad han havde sagt i Selskaber, og viste dem smaa, morsomme Leilighedsdigte, som han havde skrevet.

«Jeg er overbevist om, at Harboe kanske er ligesaa begavet som — baade den og den,» sagde Fru Harboe, «men han er saa ligegyldig for Berømmelse og denslags.»

Signe var ganske enig med hende i alt, og Digtene kunde hun udenad. Det vidste hun, at hun satte dem høiere end alt, hun havde læst, og hun vovede engang at sige det til Fru Harboe.

Fru Harboe trykkede Signes Haand, og deres Beundring for ham blev et Baand mellem dem, men det var som en Hemmelighed, de turde ikke tale rigtig ud, uden naar de var alene. For mærkede han det allermindste til det, saa begyndte han at harcellere dem saa grusomt.

«Jeg er en ganske almindelig Tosk, Frøken

Lund,» sagde han, «lad ikke min Kone faa indbildt Dem andet.»

Signe og Fru Harboe smilte og saa paa hverandre. Saadan var han!

Men de tog sig begge saa vidt muligt iagt for at fremkalde det ironiske, halv ringeagtende Blik fra hans vakre, lysegraa Øine, som ikke noget Menneske kunde lade være at beundre.

Skjønt Dagene ofte kunde være lange nok, var Vinteren gaaet, inden Signe vidste Ord af det. Og om Vaaren havde Harboes foretaget en Udenlandsreise. Da havde det været mere end almindelig uddøet i det gamle Hus, hvor det i Virkeligheden var Signe, som var Herskerinde. Fru Petersen rettede sig mere og mere efter hendes Mening i alle Ting.

En Stund efter at Harboes var kommen tilbage, sagde Fruen paa sin sædvanlige Formiddagsvisit hos Moderen, at idag havde de lovet Gutterne at tage ud paa Landet med dem.

«Da faar du ogsaa blive med, Signemor,» sagde Fru Petersen. «Det kan du have godt af. Du sidder her hos mig bestandig.»

Hvor Signe var taknemlig over, at hun var blevet med! Det var saa forunderlig oplivende

alt herude. Og Harboe var i ualmindelig godt Humør, han fortalte om deres Reise, mens de sad og drak Kaffe inde iblandt Grantræerne. Gutterne strøede Hvedebrødssmuler til et Ekorn, som af og til tittede frem bag Træstammerne. Signe spøjte med Gutterne og var saa munter, at Fru Harboe sagde, hun kjendte hende ikke igjen.

«Ja, De maa undskylde,» svarede hun og lo, «jeg synes, vi har det saa deiligt her. Jeg skulde ønske, vi kunde blive her bestandig.»

«Jeg troede aldrig, De kunde sige noget ufornuftigt, Frøken Lund,» sagde Harboe.

«Jo, for Øieblikket føler jeg mig umaadelig tiltalt af alt, som er ufornuftigt,» svarede hun leende.

«Nu faar vi gaa lidt langs Stranden,» foreslog Fru Harboe.

«Gaa stille og forsigtig,» sagde Signe til Gutterne, «Maaltrosten er begyndt at synge.»

De var kommen ud af Skoven og ind paa en smal Vei langs Stranden, da en Gut og to halvvoxne Piger kom fort frem bag en Bøining af Klippen.

«Der ligger et Lig i Vandet her lige ved,» sagde Gutten.

Et Øieblik efter var der en liden Kreds af

Tilhørere omkring dem, mens de alle tre fortalte paa en Gang.

«Det er en Kone — lidt tarvelig.»

«Hun har blaa Kjole,» sagde en af Pigerne.

«Vi var ude og roede, og saa fik vi se noget blaat i Vandet lige foran Baaden.»

«Det er ganske grundt der. Hun maa være gaaet ud for at drukne sig.»

«Ja, for Hatten hendes laa paa Stranden.»

«Og saa stak vi paa det med Aaren, og da saa vi —»

«Og det er ikke en halv Time, siden vi roede forbi netop paa samme Sted, og da saa vi det ikke.»

«Jeg maa gaa hen at melde det,» sagde Gutten. «Hvem skal det meldes til?»

Der var nogen, som talte om at foretage Oplivningsforsøg.

«Det er et gammelt Kadaver,» svarede Gutten med Sagkundskab, «Ansigtet er blaat og opsvulmet.»

Han gik for at melde det, og de to Piger blev ved at svare paa alle Spørgsmaal angaaende den uhyggelige Begivenhed, mens Harboe og nogle andre Herrer gik hen til den druknede.

«Der er Dampskibet, skal vi ikke reise hjem, hvis Harboe kommer tidsnok til det?» sagde Fru

Harboe. «Dette har nok angrebet Dem, Frøken Lund, De skjælver jo.»

«Jeg maa vente og faa høre noget mere om hende,» sagde Signe. «Skulde det virkelig være Selvmord?»

De spadserede tause henad Veien.

«Lad os vende tilbage,» bad Signe.

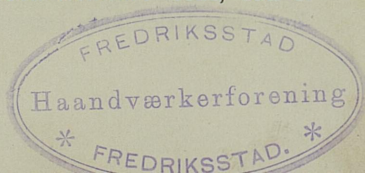
Ja, det var sikkert nok, at det var Selvmord. Folk havde seet hende spadserere frem og tilbage der ved Stranden paa samme Sted for ikke en Time siden. Der var smaa Grupper af mest Damer, som stod og talte om det.

Det gjøs i Signe. Mens de havde fundet det saa henrivende, var der et Menneske lige i Nærheden ikke mange Skridt fra dem, som syntes, Livet var saa uudholdeligt, at hun havde lagt sig ned i Vandet, hvor det var ganske grundt, og udholdt Dødskvalen uden at reise sig op engang.

De gik og drev, til Harboe kom og mødte dem. Han vidste ikke, hvem hun var.

Men da de endnu engang gik tilbage henimod samme Sted, var der en Kone, som kunde give Besked.

Det var ingen Kone, det var en Tjenestepige, og hun havde druknet sig af Kjærlighedssorg. Hun var 42 Aar gammel, og det havde Konen hørt, at naar Kjærligheden kommer sent, saa er den færlig.

Kjærlighedssorg! Signe var veget et Skridt tilbage og saa forfærdet paa Harboes. 42 Aar, altsaa 10 Aar mere, var 10 Aar en lang Tid? Og da er den farlig.

Det var blevet mørkt Der var ikke mange Mennesker at se. Der skinnede Lys ud fra Restauranten, hvor der hørtes Klirren som af Glastøi. Da kom en Kjærre skrænglende frem paa Veien, 2 Mand gik ved Siden af den.

«Hvad er det?» hviskede Signe.

«De kører derbort for at hente hende.»

Idetsamme hørtes det skingrende Signal fra Dampskibet, det sidste iaften, og Folk kom til Bryggen. Der havde da været nogen igjen, skjønt det saa tomt ud.

Og mens Dampskibet gled fra Bryggen, hørte de endnu Kjærren skrangle bortover Veien og saa Mændenes mørke Skikkelser. Hun skulde kjøres væk nu i Mørket, efterat alle havde forladt Øen.

Signe stod paa Dækket og stirrede tilbage. Netop der, hvor hun havde ligget, skinnede Vandet svagt gult efter Solnedgangen endnu, og bagenfor var den mørke Skov, hvor Kjærren kjørte.

Signe vaagnede næste Morgen med en Følelse af, at noget forfærdeligt var hændt — saa huskede hun, hvad det var.

«Jeg maa fortælle det til Maren til Skræk og Advarsel,» tænkte hun, idet hun gik ind i Havestuen, hvor Maren endnu holdt paa at tørre Støv af Møblerne.

«Maren,» sagde hun, «tænk, at en Tjenestepige druknede sig lige i Nærheden af os igaar — og de sagde, at det var af Kjærlighedssorg. Er det ikke forfærdeligt?»

«Tænk at ødelægge sig for sligt Fanteris Skyld!» sagde Maren ganske rolig og tørrede videre.

«Og hun var 42 Aar gammel, Maren. Er det ikke sørgeligt?»

«Hun har ikke været rigtig hun, da.»

«Ja, hvorfor ikke det da? — Sig mig, har du været forelsket, Maren?»

«Det tror jeg snaut, jeg har. Jeg kunde jo skjønde, at ingen vilde have mig alligevel saa. Jeg er ligesom Katten, jeg liker ikke at se mig i Speilet -- jeg bliver jussom saa skuffet.»

«Hjælper det at skjønde det, tror du? Det gjør det nok ikke, Maren.»

«Folk har jo Vet,» sagde Maren og tullede Støvekluden forsigtig sammen og gik sin Vei.

Maren havde nok ikke behøvet nogen Advarsel. Ikke mere end Fjeldene, hun var kommen ifra. Signe gik urolig om i Værelserne, mens hun ventede paa, at Fru Petersen skulde komme ind

til Frokosten. Hun tog frem sit Arbeide og saa paa det. Dragehoveder syet med Silke. Og det havde Harboe spurgt om var Dronningsting!

Hun slængte det væk. Mon der var en Ting i Huset eller Haven eller nogetsteds, som ikke kom og fortalte om ham — enten hun vilde eller ikke? Derfor var der kommen saadan en Angst over hende igaar, men hun kunde vel glemme det igjen.

Og hun glemte det ogsaa. Da Fru Petersen kom ind, sagde hun, at det var hendes Bryllupsdag imorgen, og da pleiede hun at have Harboes til Middag og Doktor Torgersen og sin gamle Veninde Fru Holst.

Signe var pludselig med Liv og Sjæl optaget med Forberedelser til imorgen. Og om 2 Dage var det Søndag, saa skulde de igjen komme.

Hun glemte det fuldstændig en Stund. De var oftere sammen med Harboes nu og havde det idetheletaget livligere end om Vinteren, da Fru Petersen aldrig gik ud. Og Harboe var usædvanlig oprømt efter sin Udenlandsreise. Signe sagde det ogsaa til ham, at saadan en Reise burde han gjøre hvert Aar.

«Det var en prægtig Ide,» udbrød han, «se at faa min Svigermor paa den Tanke.»

«Det skal jeg,» lovede Signe, lykkelig over Udsigten til at kunne gjøre noget for ham.

Men Fru Petersens Veninder begyndte at synes, at Frøken Lund ikke paa langt nær var saa tækkelig som før. De sagde til hverandre, at hun havde nok havt for gode Dage, det var ikke alle, som taalte det. Hun, som havde været saa opmærksom og hørt saa deltagende paa alt, som man fortalte, saa nu bestandig adspredt ud og kunde give sig til at smile, naar der ikke var Spor af Mening i det, og saa ganske anderledes, end hun havde smilet før. Det var et besynderligt Smil, som fløi over Ansigtet saa hurtigt og ligesom lyste op, og det kom saa dybt inde fra i Øinene.

Det begyndte at blive Høst igjen. Fru Petersen og Signe holdt sig inde i sine lune Værelser, og Signe længtes efter de Dage, Harboes skulde komme — længtes, til hun syntes, hun forstod hende derude paa Øen, som ikke havde kunnet holde det ud længer.

Og saa naar de kom — at se, hvor han kjedede sig! Hun kunde næsten have Medlidenhed med ham, hvis hun ikke havde havt nok med at ynke sig selv, som maatte sidde og se paa, hvor han kjedede sig i hendes Selskab. Og hun kunde ikke tale med ham om nogen Ting heller. Det eneste, hun forstod, skjønte han sig ikke mere

paa end Katten. Han kunde ikke skjelne Rococo fra gammelnordisk Stil! Naar hun havde anstrengt sig for at faa færdigt et Arbeide, til han skulde komme, kunde det hænde, at han ikke lagde Mærke til det engang, i bedste Fald sagde han nogle ligegyldige Ord om det.

Og saa maatte hun se, hvorledes han greb enhver Anledning til at slippe undaf for disse Dage, som var det eneste, hun egentlig levede for. Ofte naar Fru Petersen sad inde i Kabinettet med en Bog efter Middagen, og Fru Harboe havde lagt en Avis over Ansigtet og lænet sig tilbage i Sofahjørnet, saa gik Harboe paa Taa bort til Signe, som sad og spille, og hviskede: «Jeg lister mig saa sagte væk!»

Hun smilte og nikkede og spille stærkere, for at de andre ikke skulde høre, at han gik. Det var en Lettelse, at han var gaaet, syntes hun — for Øieblikket efter at begynde at længes efter, at han skulde komme tilbage. Ja, hun foragtede sig selv og kunde skjælde sig ud, men hvad hjalp det?

Og det var ikke videre hyggeligt at se, hvor fornøiet Harboe blev, naar Dr. Torgersen kom, Dr. Torgersen, som var saa ualmindelig kjedelig i sig selv! Men de to Herrer kunde tale sammen, og det var som et friskt Pust at høre om Politik og Forretninger og saadant, som hun ikke forstod,

men som hørte til ude i Verden, hvor der var Liv og Rørelse.

De spillede ofte Whist om Aftenen. Naar Dr. Torgersen var der, var ikke Signe med i Spillet, hun spillede saa daarligt. Men undertiden vendte Harboe sig til Signe og rakte hende Kortene: «De har vist Lyst til at spille lidt, Frøken.»

Da vidste hun, at han havde daarlige Kort. Hun tog hans Plads, og han begyndte at blade i de gamle Bøger i Bogskabet.

Det var det samme op igjen, og det vilde vedblive at være det samme til — ja hun vidste ikke, hvad der kunde bringe en Forandring, men hun kunde pludselig blive stiv af Skræk, naar hun kom til at tænke paa hende derude paa Øen.

Fru Petersen var blevet forkjølet. Signe sendte strax Bud til Dr. Torgersen, og i sin Forskrækelse anvendte hun imidlertid alle de Husraad, hun kjendte. Tænk, om den gamle Frue døde nu, saa skrøbelig som hun var? Og hun selv ikke længer kunde være her, aldrig mere se ham?

Var det da? Det Øieblik, som hun syntes maatte komme engang, da det vilde komme an paa, om hun kunde modstaa Fortvivlelsen eller ikke kunde, som den ukjendte derude — hun, som ikke havde kunnet holde det ud den deilige Sommerdag tilende engang.

«Hun dør vel ikke, Dr. Torgersen, tror De

vel?» spurgte Signe forskrækket, da han kom ind i Dagligstuen igjen efter at have været hos Fru Petersen.

Dr. Torgersen lagde an paa at se rigtig forbauset ud.

«Jeg skal skrive en Recept paa Hostedraaber — for at berolige Dem, Frøken,» sagde han og smilte lidt spotsk.

Han troede aabenbart ikke paa hendes Angst for Fru Petersen. Det var uforskammet af ham, men hun var for ophidset af sine egne Tanker til at blive fornærmet nu.

«Ja, jeg er saa opskræmt,» sagde hun, mens hun kom med Pen og Blæk til ham. Hun satte sig ved Bordet og saa paa ham, mens han skrev. Hun og Fru Harboe havde ofte leet af, at han paatog sig saadant overlegent Væsen, naar han kom i Sygebesøg, men nu syntes hun, at der var noget tillidindgydende ved det.

«Hvad er det, som har gjort Dem saa opskræmt da?» spurgte Dr. Torgersen, da han var færdig med Recepten.

«Der er noget, jeg tænker saa meget paa, saa jeg bliver ganske ræd,» sagde hun.

«Kan De ikke ligesaa godt sige mig, hvad det er, De tænker saa meget paa?» sagde han.

Sige det? Signe sad med nedslagne Øine og

studerede Mønstret i Bordtæppet, og om Munden var et lidt usikkert Smil.

Det kunde jo ikke gaa an at sige: jeg tænker paa Harboe bestandig, bestandig — derfor er jeg saa ræd.

«Aa det — det er egentlig ikke noget videre heller,» sagde hun, «men jeg vilde saa gjerne faa noget ordentligt at tænke paa.»

«Deres Pligter her i Huset? Er ikke det nok til at beskjæftige Dem?»

«Det er jo ikke noget, som jeg behøver at tænke paa,» sagde hun.

Det havde været dumt af hende at begynde at tale om dette til Dr. Torgersen. Det var, fordi hun havde været saa forfærdelig ræd — ræd for hvad? For Liget med blaat, opsvulmet Ansigt? Vilde det kunne suge hende til sig?

«Saa ved jeg ikke bedre Raad at give Dem, end at De faar læse gode Bøger og gaa lidt mere i Huset,» sagde endelig Dr. Torgersen. «Husligt Arbeide er den bedste Lægedom for alt, og det er saamen den naturligste og sundeste Beskjæftigelse, en Kvinde kan have.»

«Ja, jeg skal gjøre det,» sagde hun hurtigt, «rulle og stryge og saadant?»

«Det er fornuftigt af Dem,» sagde Dr. Torgersen. «Farvel.»

Forsøge det skulde hun da, og saa vilde hun

gaa i Kirke to Gange om Søndagene og paa Bibel-læsning midt i Ugen. Og læse i de gamle Bøger i Bogskabet skulde hun ogsaa en bestemt Tid hver Dag.

Hun tog ogsaa fat med Iver, men naar hun læste, saa hun paa Klokken indimellem, om ikke den fastsatte Tid snart var ude, og naar hun havde været i Kirken, havde hun glemt, hvad hun havde hørt, allerede Dagen efter. Men det huskede hun saa tydeligt, at Pastor Hansen lignede Harboe saa paafaldende i Stemmen, de maatte være fra samme By.

«Jeg skal hjælpe dig at rulle idag, Maren,» sagde hun.

«Tak, det greier jeg godt alene, Frøken,» sagde Maren.

«Ja, det er da slet ikke nødvendigt da, Barn,» sagde Fru Petersen.

«Men kan jeg ikke faa gjøre det, mens De hviler, Fru Petersen? Jeg har saa godt af det.»

«Naa, det skal være Frøkna vel undt,» sagde Maren.

Signe bredte Tæpper over Fru Petersen, som laa paa Sofaen, og tændte en Maaneskinslampe, før hun fulgte med Maren.

«Det er svært, saa De tager i da, Frøken,» sagde Maren.

Men om hun sled Armene af, saa gav det ingen Tanker.

Ikke noget andet kunde hun tænke paa, end at det var Søndag imorgen — om han ikke kom? Han havde talt saa meget om en Ven, som skulde komme til Byen i disse Dage.

Han var ikke her forrige Søndag, og skulde han virkelig vove — vove at blive borte nu igjen? At vise dem allesammen aabenlyst, hvor nødig han vilde være sammen med dem? Man pleiede dog at tage lidt Hensyn til en velstaaende Svigermor. Hans Kopistgage forslog vel ikke til stort mere end Husleien, og var hun i Fru Petersens Sted, saa skulde hun vide at faa ham til at vise lidt mere Respekt.

Da hun kom fra Rulleboden og træt og lemster var sunket ned i den nærmeste Stol, sagde hun til Fru Petersen: «Jeg undres, om det behager Hr. Harboe at indfinde sig imorgen. Han var ikke her forrige Søndag.»

Og hun snakkede, til Fru Petersen blev ganske opirret mod sin Svigersøn og kaldte ham en Egoist.

Egoist han! Signe sprang op og spurgte med funklende Øine, om Fru Petersen havde glemt, hvorledes han var, da Gutterne havde Skarlagensfeber ifjor Vinter? Hvorledes han vaa-gede Nat efter Nat? Hvorledes han kom farende

ind her tidlig en Morgen for at melde, at Faren var over, saa bleg og mager, som om det var ham selv, som havde været syg? Kunde der idetheletaget tænkes noget mere rørende end hans Ømhed for de to smaa Sønner?

Det kunde være bra nok, men Fru Petersen var ikke saa let at faa blid igjen, og hun paa-lagde Signe at gaa til Harboes og sige, at hun ønskede at se ham imorgen — hun ønskede det.

Ja, Signe kunde gjerne gaa strax.

Harboe var netop kommen hjem.

Signe saa, at han ikke var videre blid, da hun fremførte sit Ærinde. Lidt mere, syntes hun nok, at han kunde behersket sig for simpel Høfligheds Skyld.

«Min Svigermors Ønske er mig en Befaling,» sagde han og lo. »Det ved De nok.»

«Ja, en saa elskværdig Svigermor!» sagde hun, og hun havde en Fornemmelse af, at hun talte i en ophidset Tone, som der igrunden ikke var nogen Mening i.

«Det er rentud sagt utaaeligt at staa under hendes Formynderskab,» sagde Harboe og saa ind i Sideværelset, om der var nogen. «Og saa at hun skal sidde i uskiftet Bo!»

«Vogt Dem!» raabte Signe. «Jeg fortæller hende det igjen!»

Hun var ikke vis paa, om hun ikke kunde

gjøre det. Hun syntes, hun kunde næsten have Lyst til at plage ham igjen for alt det, hun havde lidt for hans Skyld.

Harboe lo bare, idet han saa paa hende.

«Jeg ved, at De ikke vil mig saa ondt.»

Ved? Mente han — Hun turde ikke tænke ud.

Fru Harboe kom ind. Signe snakkede forfærdelig meget, vidste ikke rigtig, hvad det var om, men en Tanke, som hun vilde jage væk, vilde uafladelig komme igjen: Havde han ment noget med det? Havde han forstaaet alt? Var det muligt at holde ud noget saa forsmædeligt ogsaa?

Hun huskede ikke, hvorledes hun var kommet hjem, men nu sad hun ligeoverfor Fru Petersen og syntes, at det var næsten ikke muligt at holde det ud — og alligevel sidde indestængt, stille, velopdragen, overgivet til sine egne Tanker og brodere paa en Antimakassar — høre Uhret tikke og se den forgyldte Kvindeskikkelse med flagrende Gevandt gaa frem og tilbage, frem og tilbage mellem Ibenholtssøilerne — høre paa, at Kvistene udenfor viljeløst lod sig daske mod Vinduerne af Vinden.

«Har jeg faaet mine Hostedraaber mere end to Gange idag, Signe?» spurgte Fru Petersen.

«Nei, jeg tror ikke det,» svarede Signe og reiste sig.

«Det maa du ikke glemme, Signe,» sagde Fru Petersen mildt bebreidende.

Signe gik ind i Spisestuen efter Flasken. I det store, gammeldagse Hjørneskab stod den ved Siden af Fru Petersens Sovedraaber.

Hun tog begge Flaskerne i sin Haand og saa paa Sovedraaberne. Der var nok, til at hun kunde sove — længe.

Men det kunde aldrig falde hende ind at gjøre det. Man holder det ud, enten man synes, det er muligt eller ikke muligt at holde ud — nu vidste hun det. Maren havde havt Ret, hun havde nok ikke været rigtig hun derude.

Hun lænede Hovedet mod Skabet — bare et Øieblik — saa skulde hun gaa ind igjen og sy videre paa sin Antimakassar broderet med stilerede Blomster af rød Silke — og høre Uhret tikke og se den forgyldte Kvindeskikkelse svinge frem og tilbage.

«Hvor bliver du af, Signemor?» hørte hun Fru Petersens svage Stemme inde i Stuen.

«Nu kommer jeg,» sagde hun.

Et Tegn.

Det var jo saadan i den lille By, at det, som én vilde se, vilde alle se. Derfor var der en hel Udvandring om Aftenen opover mod «Udsigten,» et lidet Parkanlæg i Nærheden af Byen.

Madam Svendsen og Sofie vilde ogsaa gaa. De syntes, at det kunde være morsomt, «for i Mørket var den ene lige saa god som den anden.»

De havde spurgt Snedker Svendsen, om han vilde være med, men han havde svaret: «Saa gælen er jeg ikke.»

Da de hørte Fru Falbe og Borghild lukke Døren efter sig, gik de ogsaa, for de var overbeviste om, at da var det netop den rigtige Tid.

Fra alle Huse kom der Folk ud. Sneen knirkede under Fodtrinene, og den varme Aande steg som Røg tilveirs.

Endnu straaledede Maanen stor og rund og klar. Der var bare kommen ligesom nogle smaa Skyer tilvenstre.

Borghild gik og fandt en Fornøielse i, at ogsaa hendes Forlovede saa paa Maanen nu. Det var morsomt, at de kunde se det samme, skjønt de var langt fra hverandre.

Fru Falbe forsøgte at fæste Opmærksomheden ved, hvad hun saa, ved Maanen, som tydelig blev mindre rund paa den venstre Side, og ved Menneskene, som gik foran dem, eller som kom bagefter. Hun var ræd for at overgive sig til sine egne Tanker.

Forandringen var kommen saa uforberedt. Hun havde ikke haft nogen Tanke om, at da hun efter sin Mands Død flyttede ud af det store Hus med de mange Tjenere og flyttede ind i de to smaa Værelser hos Snedker Svendsen, skulde hun igrunderen gaa over til at blive en anden Person. Et Menneske var, hvad Forholdene gjorde det til. I det store Hus var hun den elskværdige Fru Falbe, vakker og afholdt, som vilde alle vel og med Lethed kunde hjælpe sine Medmennesker. Da hun flyttede, blev hun en gammel Kone, som var aldeles uduelig til at tjene Penge.

At hendes gamle Tjenestepige virkelig skulde komme paa Fattighuset, kunde hun aldrig tænkt

sig Muligheden af. Hun skammede sig for at se gamle Karine i Øinene, for hendes Indvendinger, da hendes Søn foreslog det, havde bare været tomme Ord igjen. Hun var ikke istand til for Alvor at ønske at forhindre det. Og hun huskede hvert Ord, hun havde sagt, da hun lovede Karine at sørge for hende. Huskede Karine det ligesaa godt?

Tilslidst havde hun kysset hende og sagt: «Vi har delt ondt og godt sammen, Karine, vi vil ogsaa dele den sidste Bid Brød sammen.»

«Gud velsigne Fruen!» mumlede Karine, hun var lidt tyk og ustø i Stemmen. «Fruen har sagt Ord idag, som er gaaet indenfor Trøien.»

Og hvad havde saa alle hendes pene Ord havt at betyde?

«Du tager dette altfor alvorligt, Mor,» sagde Student Falbe for et Par Timer siden, da han skulde reise tilbage til sine Studeringer efter sit korte, uventede Besøg.

«Overgangen er kommet saa braat,» sagde Fru Falbe.

Han saa spørgende paa hende.

«Jeg har hele mit Liv hørt,» sagde hun og rødmede svagt og smilte, «ja du ved, jeg siger det ikke for at skryte, Henrik — men jeg har bestandig hørt, at jeg — at jeg ligesom blev anset for at være — ganske bra.»

«Ganske bra, Mor!» sagde Henrik Falbe. «Hvor mange Gange har jeg ikke hørt, at du var saa fuldkommen, som et Menneske kan blive? Alle unge Piger her var jo færdige til at kaste sig i Støvet for dig og kysse Kanten af din Kjole. De sagde, at der ikke kunde tænkes noget mere fuldendt skjønt, du blev bare yndigere for hvert Aar — en Engel kunde ikke have et mere elskeligt Smil, det var saa solskinsagtigt, sagde de unge Piger.»

«Tror du, de siger det mere?» spurgte Fru Falbe og smilte. «Jeg vidste jo nok, at det var Overdrivelse. Men man har hele mit Liv villet indbilde mig det. Og nu — nu er jeg uduelig og dum, jeg forstaar, at det er Folks Mening om mig. Det skulde jeg endnu finde mig i, men at jeg er blevet upaalidelig, at mine Løfter bare er tomme Ord, det gjør mig ondt.»

«Hav bare Taalmodighed en Stund,» sagde Henrik Falbe og kyssede hende paa Haanden, «saa skal du se, at der nok skal blive noget af mig, og saa skal vi alle faa det som i gamle Dage.»

Men Fru Falbe svarede ikke. Fra Henrik blev født, havde hun aldrig tvivlet om, at der skulde blive noget stort af ham, men nu tvivlede hun — om ikke for andet, saa fordi hun havde troet det før.

Henrik studsede ved hendes Taushed.

«Jeg skal blive flittigere, end jeg har været hidtil,» sagde han i en nøgtern Tone.

Hun smilte lidt anstrengt. «Det haaber jeg, Henrik,» sagde hun.

Men Henrik blev med engang saa modfalden. Hun havde jo ikke nogen Tro til ham mere. Var hun da virkelig blevet saa forandret?

Fru Falbe havde gjættet sig til hans Tanker, og det havde forøget hendes Nedstemthed. For ham ogsaa vilde hun blive en anden, en fremmed, mere og mere eftersom Tiden gik.

Derfor var hun ræd for at overgive sig til sine egne Tanker, som om hun ikke vidste, hvor de vilde føre hen.

Da de kom op over Bakkerne til «Udsigten,» var Maanen bare halv. Men det var en mat Halvmaane, og en rød Kant begyndte at vise sig mod den forsvundne Del af Maanen.

Det var et graaligt Lys, som faldt ud over de snedækte Bakkeskraaninger, men skarpe og tydelige Skygger af Grene og Busker strakte sig endnu ud over Bakkerne, og i Veien traadte man paa det fine Skyggebuskværk.

Dybt nedenfor dem gik Elven, mørk og haard og kold, bare omkring Kanterne laa der Is. Det suste og bruste dernede.

«Hvor uhyggeligt det er at se alt det kolde Vand,» sagde Fru Falbe gysende.

En mørk, indhyllet Skikkelse lige ved Siden af dem vendte sig om mod dem og viste sig at være Amtmandinden.

«Edvard og Clara var ogsaa her,» sagde hun, hun havde gaaet sammen med dem for et Øieblik siden.

Saa gik de sammen omkring deroppe og saa paa Maanen, til ogsaa den sidste smale, gule Stribe af den var forsvundet, og der var igjen en mørk, kobberrød, ligesom gjennemsigtig Skive paa Himlen. Men rundt om dette Gjenfærd af Maanen dukkede en utallig Mængde af Stjerner frem. Aftenstjernen skinnede glimtvis i rødt og grønt.

Alle de mørke Skikkelser, som stod her, var blevne aldeles ukjendelige. De saa med sine Kikkerter op mod Maanen og saa nedover mod Byen igjen for at se, om de kunde kjende sine egne Huse dernede.

Fru Falbe kunde se sit forrige Hjem, det laa et lidet Stykke fra alle de andre Huse. I Drengestuen saaes et skarpt Lys fra en Parafinlampe lige ved Vinduet.

Fru Falbe vendte sig væk og saa ned mod sin nuværende Bolig.

«Kan du se — hjem til os?» spurgte hun

Borghild og lo lidt skarpt. Men hun vidste ikke, hvorfor hun lo.

«Nei,» sagde Borghild, «det er vist ikke noget Lys i hele Huset.»

«Gaa ikke fra mig, Borghild,» sagde Fru Falbe pludselig.

«Nei.»

Folk begyndte saa smaat at gaa nedover igjen. Da fik Fru Falbe en pludselig Indskydelse. Hun vilde gaa paa Kirkegaarden til sin Mands Grav.

Ilksomt gik hun nedover. Borghild vilde kanske lede efter hende, men hun maatte vel snart forstaa, at hun var gaaet, og Borghild kunde jo følge Clara og Berner.

I Nærheden af Kirkegaarden mødte hun nogle Smaapiger, som neiede, de havde kjendt Fru Falbe paa Skindbesætningen om Kaaben. Til sin Forfærdelse saa de hende lukke op Jernporten, hvis to Døre blev holdt sammen af et Lænke, og gaa ind paa Kirkegaarden. Tænk, gaa paa Kirkegaarden midt paa Natten! De vilde ikke gjort det for alt i Verden! De vidste, hvem det var, som hvilede i hver af Gravene derinde, de vidste, hvorledes de havde havt det, mens de levede, og hvorledes de døde.

Fru Falbe løftede op Kjolen og vadede i Sneen hen til sin Mands Grav. Der var ingen

Vei undtagen den ret frem til Trappen foran den mørke Trækirke med et lavt Taarn i Midten.

Sneen laa tyk paa Monumenterne i Familiegravstedet. Her sov de den sidste Søvn, hans Forældre og hans Bedsteforældre, som ogsaa var hendes Bedsteforældre, og Oldeforældrene med de flade Stenplader over Gravene, hvori deres Navne var udhugne og deres Dyder optegnet i uforgjængelige Stenbogstaver.

Det havde altid glædet hende, at hun og hendes Mand hørte til samme Slægt, fordi hun syntes, det var en god Slægt.

Men nu vidste hun, hvad ingen af disse havde vidst, at det ikke havde været nogeting det hele. At Fattigdommen kunde feie det væk alt det, som de troede var deres Personlighed. Hun alene havde faaet vide, at al hendes lovpriste Elskværdighed ikke havde været nogeting, hendes Religiøsitet havde ikke været nogeting, det var forsvundet alt.

Hun knælede ved sin Mands Grav og gravede Sneen væk fra den med Hænderne, som om hun mente, at hun kom ham nærmere da. Var hans Sjæl tilintetgjort, eller var den ikke?

Deroppe stod den uhyggelige mørkerøde Skive paa Himlen, den mindede hende om, at der stod skrevet: Sol og Maane skal forgaa.

Alt skal forgaa. Og det ialfald var sandt, om ikke noget andet var sandt.

Der kom en Angst over hende, en Angst, som alting glemtes i, ikke for nogenting, bare for at være til i en uendelig Tomhed. Hun var igrunden ikke længer et Menneske, men bare noget blødt, slapt noget, uden Vilje, uden Kraft, uden Evne til andet end at føle Rædselen. Det var en Gru bare at være til.

Hun begyndte at græde modstandsløst, men saa blev hun forfærdet over at høre sig selv græde saaledes i Stilheden, alene blandt alle de døde. Det var ikke muligt at overgive sig til denne Angst, den var altfor forfærdelig. Kunde det ikke gaa an at komme væk fra den?

Hendes Mand, som laa her, han havde saa nylig levet. Var hans Sjæl tilintetgjort, eller var den ikke? Var der en Gnist af Liv og Bevidsthed, saa maatte han forstaa, at han maatte hjælpe hende nu.

Hun maatte vide det, nu i dette Øieblik maatte hun vide det, om Døden gjorde det forbi med det sidste af et Menneske.

Alt hvad der fandtes i hende af Energi, vakttes. Hendes Slaphed forlod hende, og hun holdt op at græde. Hun følte Kraft til at fremkalde et Tegn fra ham, om han var til endnu. Et Tegn maatte han give hende paa, at der var

noget efter Døden, som det var værdt at leve for.

Et Tegn, et Tegn! Hun gik aldrig herifra, aldrig, før hun fik det.

Udenfor gik Smaapigerne frem og tilbage og stak Hovederne sammen. Fru Falbe blev saa længe derinde. De burde kanske gaa ind og se efter hende. Hun havde kanske seet noget og var blevet gal eller havde faaet Slag af Skræk! Naar bare en turde gaa først, saa — de turde nok gaa bagefter allesammen.

Fru Falbe laa endnu paaknæ ved Graven. Men hun havde ingenting seet, ingenting hørt. Ingenting. Det var den koldeste Rædsel.

Et Tegn! Et Tegn!

Hun syntes, at hun skreg Ordene ud, men hendes Læber bevægede sig ikke.

Et Tegn! Et Tegn!

Da — hurtigt, pludseligt strøg en Haand over hendes høire. Den kom saa aandeagtigt, hun saa den ikke og følte den ikke heller, den kom snarere som en Tanke, men alligevel saa aldeles tydelig.

Studsende, greben af Ærefrygt løftede hun Hovedet og saa op.

Alt var stille og ubevægeligt, dækket af Sne som før.

Men den døde var her hos hende og havde havt Medlidenhed med hende.

Det var sandt alt, som hun havde troet, alt, som hun havde hørt. Hun foldede Hænderne i en fredelig Vished. Hun huskede ikke engang paa, at hun nogensinde havde tvivlet.

Smaapigerne tænkte for Alvor paa at gaa og banke paa hos Klokkeren for at bede ham se efter Fru Falbe.

Da kom hun endelig ud af Kirkegaardsporten. Smaapigerne gik mod hende og neiede igjen, men da hun var kommen forbi, stak de hviskende Hovederne sammen. Fru Falbe havde sikkert seet noget, hun saa saa rar ud. Det var saavidt Lys fra Maanen, som begyndte at komme frem igjen, at de syntes, de kunde se det.

Fru Falbe var tilmode, som hun havde havt en Aabenbaring. Det kunde gjerne være, at det var Erindringen om, hvorledes Falbe havde lagt sin Haand over hendes den sidste Dag, han levede, som var kommet igjen paa denne Maade. For det havde gjort et dybt Indtryk paa hende dengang; det var det eneste, som kunde tyde paa, at han et Øieblik havde havt sin Bevidsthed og havde kjendt hende. Dengang havde det været hendes venstre Haand, det huskede hun tydeligt, og nu var det den høire; det var den eneste Forskjel.

Det kunde gjerne være, at det var gaaet naturligt til, men at denne Erindring fremkaldte et Billede netop i det Øieblik, da hun anraabte ham i sin Angst, det var hun vis paa ikke var nogen Tilfældighed. Det var ikke tænkeligt, at Sjælen kunde bedrage sig selv, at den sig selv uafvidende fremkaldte denne Erindring paa en ganske naturlig Maade, fordi hun krævede et Tegn af hele sin Styrke og hele sit Sind, fordi det var absolut nødvendigt at faa det i det Øieblik. Et Menneskes Sjæl kunde ikke være saa delt.

Da Fru Falbe skulde gaa ind, kom Borghild mod hende i Døren.

«Men kjære, hvor har du været?» spurgte Borghild. «Jeg og Berners har ledt efter dig, saalænge der var et Menneske igjen paa «Udsigten.» Saa troede vi, at du var fulgt med Svendsens hjem, men saa kommer jeg hjem og finder dig ikke her heller.»

«Jeg gik bare ind paa Kirkegaarden lidt,» sagde Fru Falbe.

Da hun kom ind i deres lille Dagligstue, hvor Borghild havde tændt Lampen, forekom den hende saa lun og lys, og hun huskede med et, hvorledes Kulden havde isnet hende gennem Marv og Ben derude, uden at hun havde lagt Mærke til det, og det forekom hende, at hun

først nu rigtig vidste, hvor forfærdelig hendes Angst havde været.

Det bankede paa Døren ud til Gangen.

«Hvem er det?» spurgte Borghild.

«Det er bare mig, Madam Svendsen,» svarede det udenfor.

Borghild lukkede op, og Madam Svendsen kom ind med et Bret med Kaffe og Hvedeboller.

«Vi har rigtig kogt os lidt Kaffe,» sagde hun. «Vi syntes, det kunde gjøre godt ovenpaa Kulden, og om De ikke vilde forsmaa, saa —»

Hun satte Brettet fra sig.

«Fru Falbe ser rigtig ud til at trænge lidt varmt,» sagde hun. «Det var svært angribendes dette. Naar en ser saadant paa Himlen, saa blir en ligesom saa liden, men naar en spiser og drikker, saa føler en sig som et levende Menneske igjen.»

«Tusind Tak, Madam Svendsen,» sagde Fru Falbe.

«Det havde ikke faldt os ind,» sagde Borghild, «men De har Ret i, at det vil smage ypperligt.»

Madam Svendsen lod sig overtale til at blive og tage en liden «Atpaataar» af sin egen Kaffe.

Fru Falbe sad og drak den varme Drik og hørte paa Madam Svendsens og Borghilds Passiar og saa paa de broderede Ting rundt om i Væ-

relset paa Borde og Stole, og syntes, at hun var vendt tilbage til levende Mennesker igjen.

Da Madam Svendsen var gaaet, blev hun fremdeles siddende tankefuld.

«Borghild,» sagde hun endelig, «har du nogengang tvivlet?»

«Paa hvad?» spurgte Borghild og saa op fra et Brev fra sin Forlovede, som hun allerede havde læst igjennem en Utallighed af Gange.

«Paa Livet efter Døden,» sagde Fru Falbe.

«Nei langt ifra, ikke et Øieblik,» sagde Borghild og saa igjen i Brevet.

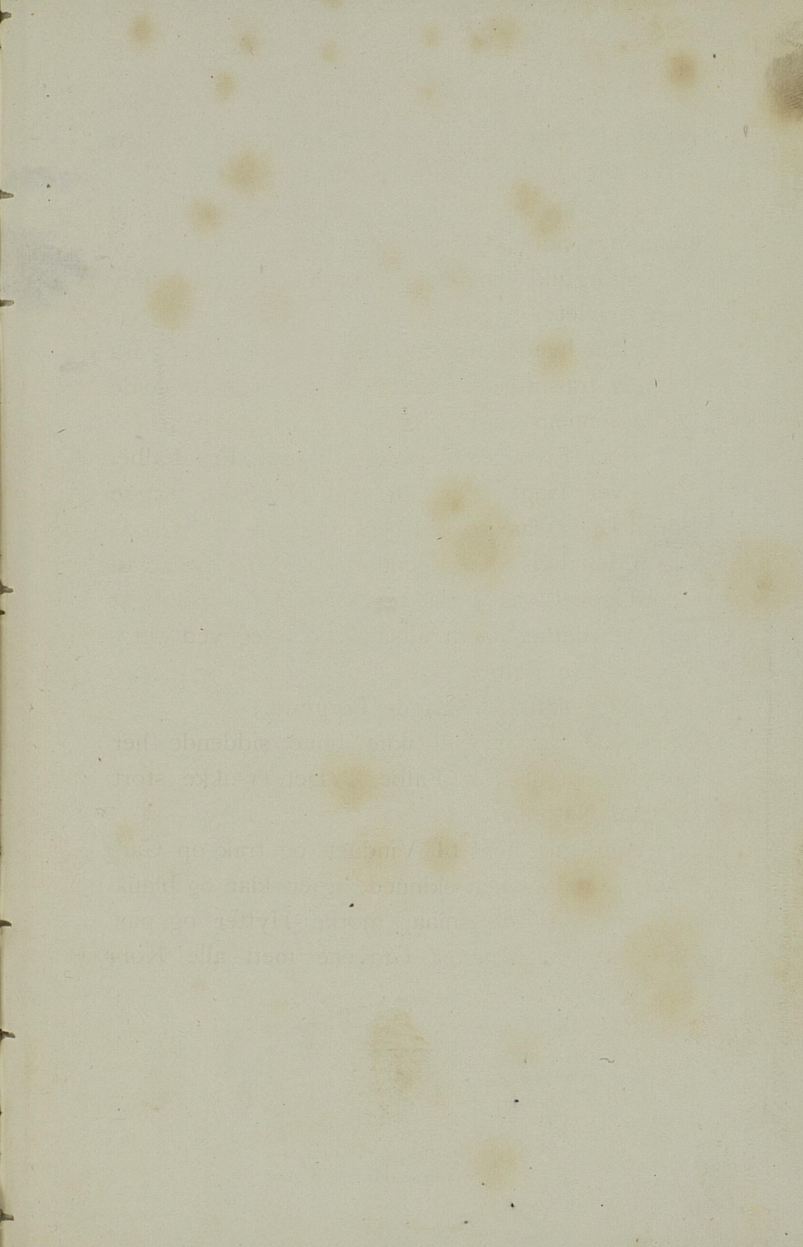
«Men hvis du nogengang skulde komme til det alligevel, saa husk paa, at jeg har sagt, at jeg ved, det er sandt altsammen. Jeg ved det,» gjentog Fru Falbe.

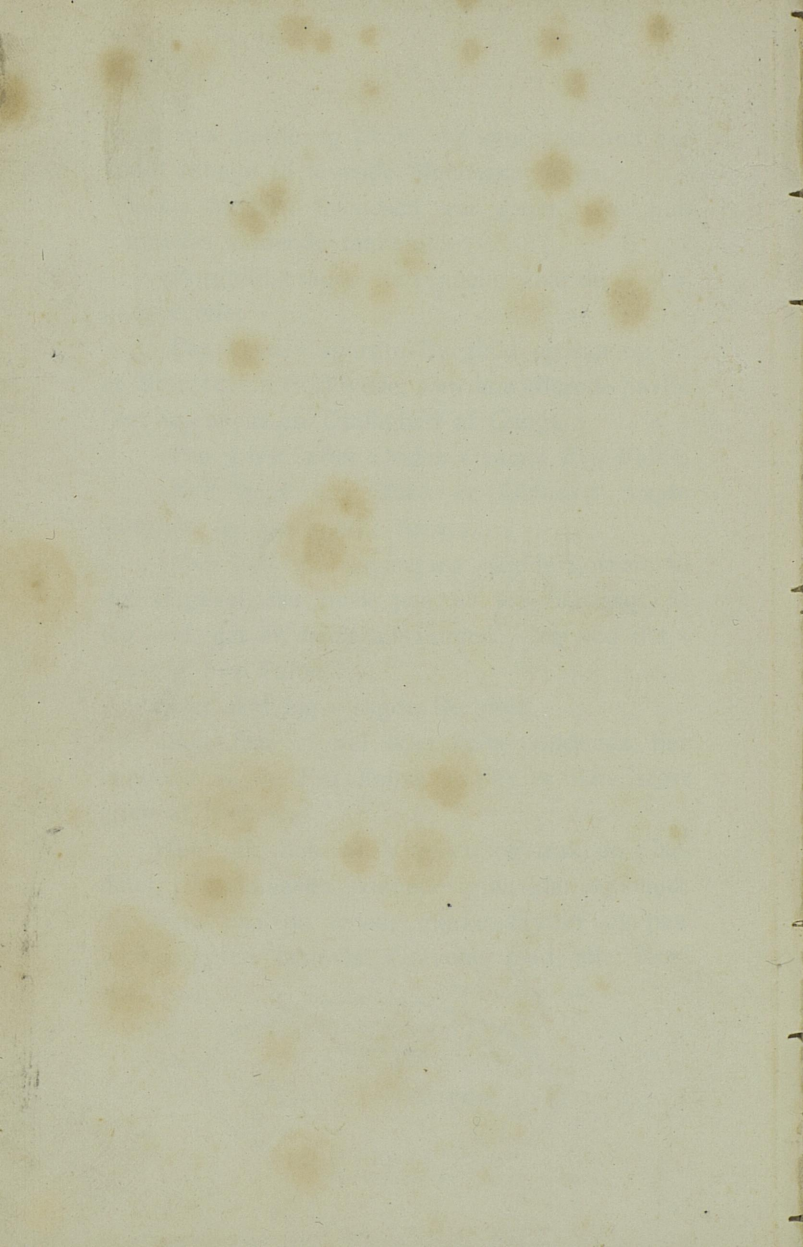
«Det skal jeg,» sagde Borghild.

«Saa faar vi vel ikke blive siddende her længer,» sagde Fru Falbe. «Det er ikke stort igjen af Natten.»

Hun gik hen til Vinduet og trak op Gardinet. Fuldmaanen skinnede igjen klar og blank og lyste paa de smaa, mørke Hytter og paa Kirkegaarden henover Gravene med alle Korsene paa.

Depotbiblioteket

75sd 32 848

Thurman: Hos Barweelige folk.